

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reveren-||dissimi In Chri-||sto Patris Et Domini, Domi||ni
Hermanni sanctæ Colonien[sis]. ecclesiæ Archiepiscopi,
Principis || Electoris, Westphaliæ & Angariæ Ducis &c.
Iurisdictio-||nis ...**

Hermann <V., Köln, Erzbischof>

Coloniæ, 1529

VD16 ZV 26551

Seqvitvr Ordinatio Et Reformatio Nova Reverendissimi in Christo patris, &
D[omi]ni, Domini Hermanni Archiepiscopi Coloniensis, Principis Electoris,
&c. per singulos ordines officioru[m] Consistorij ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30917

HERMANNI

SEQVITVR ORDINATIO ET RE-

FORMATIO NOVA REVERENDISSI,

mi in Christo patris, & Dñi, Domini HERMAN

NI Archiepiscopi Colonienfis, Principis

Electoris, &c. per singulos ordi-

nes officiorũ Consi-

storij Curia

Colonienfis distributa.

DE OFFICIALI

IN primis & ante omnia, Officialis huc spectet & intendat, vt partibus expeditam & celerem iustitiam faciat.

II. Officialis in omnibus audientijs vsque in finem per seipsum praesideat, & patienter audiat & respondeat, nisi urgente necessitate auocetur.

III. Ciuitatem Coloniensem pro examinandis testibus, vel aliam similem ob causam non exeat, nisi ex permisso nostro, ne inde partes maximo dispendio & grauissimis expensis afficiantur.

III. Aduocatos diligenter & benigne audiat & respondeat. Instructio- nes iuris custodiat, dubia non necessaria omittat, decreta certa non conditiona- lia, sed indubitata proferat, nec extranea & impertinentia faciat.

V. Responsiones partium & examina testium à quibus fere semper tota causa dependet, ipse audiat, aut impeditus non passim omnibus, sed probis tantum & circumspectis committat.

VI. Causas in prima instantia deleget, vt ad minimum duæ instantiæ in Consistorio nostro peragantur.

VII. A Procuratoribus referentibus ad iura nihil recipiet, nisi ab eo, qui per interloquutoriam suam iniuste ad iura retulisse conuincitur.

Inexp

S T A T U T A

VIII. In excommunicando & absoluendo parem feruet gravitatem. Volumus enim excommunicationem, non nisi magna cum maturitate solis in obediētiis infligi. Inflictam vero non facile & ex abrupto tolli, ne autoritas eius vilescat, & pars altera dispendio afficiatur, quemadmodum etiam habet statutū prædecessoris nostri, domini Theoderici.

IX. Id quod & in Interdicto ponendo servari præcipimus, & tanto magis, quanto est censura durior, & latius se porrigit, quemadmodum etiam in statutis domini Theoderici prospectum est.

X. Et quo id maturius fiat, Officialis noster Notarijs communibus & Bancalibus nostris magno serio præcipiet, iniunget & mandabit, ne aliquod mandatum excommunicationis seu declarationis contra quempiam scribant, Nisi prioribus mandatis in personam contumacis, aut quod talia mandata in notitiam indubitata eius pervenerint, aliasque ritè & legitime executi quovis modo scribant, dent siue tradant. Quod si eos secus fecisse, aut excommunicationis seu declarationis literas nulliter extractas ob indebitam executionem, aut alias ipsorum vitio comperiat, statim Officialis noster eos compellat suis expensis nulliter excommunicato absolutionem impetrare, cum omnium expensarum, & damnorum passorum refectione, absque procrastinatione, & citra aliquod appellacionis remedium facienda. Et præterea ipso facto, quoties in hoc statutum nostrum commiserint, incident in multam unius floreni aurei per nostrum Fiscalem exigendam.

XI. Et ne subditi nostri inopinato excommunicationi innodentur, & præcipitur censura quam convenit (eo quod medicinalis est) summa cum maturitate infligi. Volumus per Notarios & Bancales mandata immediate excommunicationem præcedentia, quæ hætenus ad quintam, posthac ad octavam diem. Vbi vero per quatuor citationes proceditur, quartam & ultimam quæ hætenus ad primam, deinceps ad tertiam diem conscribi. Per quod subditis nostris & bonis præcipitationis duritiem & molestiam, & malis frivolarum excusationis materiam amputamus.

XII. Officialis impeditus, quo minus præfideat, Sigillifero nostro vices suas committat. Quod si hic forte etiam impeditus sit, alium ex Aduocatis, statum, honestatis, & habitus clericalis.

XIII. Officialis noster non citra diligentem causæ examinationem & cognitionem, nullas inhibitionis literas contra iudices seculares, ad liberandum reos

HERMANNI

reos in vincula coniectos & in criminibus notorijs comprehensos. Nec pro
tutione rerum eorum qui conscientia malæ causæ ex diocesi nostræ se red
dunt fugitivos, decernet.

DE SIGILLIFERO

I. Ipse & Officialis circa iurisdictionem nostram diligentes sint, vnus al
teri assistat, ac simul iurisdictionem nostram contra violatores tueantur & de
fendant, seu ad nos referant, quemadmodum habent statuta à prædecessorib
bus ædita.

II. Per se, aut Subsigilliferum suum Acta circa obseruationem termino
rum, & alia diligenter reuideat, an videlicet nullitates aliquæ admittæ sint. Et an
debitè scripta sint per Notarios, & rubricata, & contineant tot versus seu rigas,
dictiones & syllabas, quot requirunt statuta. Et Notarios in conscriptione actio
rum delinquentes, pro suo arbitratu & modo delicti corriget.

III. Et generaliter cum consilio Officialis excessus, negligentias, aliq
correctione digna Procuratorum, Notariorum, Bancalium, Latorum litera
rum, & Audientiarum emendet.

IIII. Et præsertim intendat animum vt Bancales sua officia sedulo &
probe exerceant, partes inutilibus expensis non grauent, sed statutis obtempe
rent. In delinquentes vero & excedentes animaduertat, vt sint alijs in exemplū,
priuatione scilicet officiorum, aut saltem temporaria suspensione.

V Vt notoria presbyterorum crimina siue excessus, quæ in scandalum ven
gunt laicorum, non sinat redimi pecunia, sed perpetua aut temporali suspensio
ne, aut alia pœna canonica pro modo culpæ corrigat.

DE ADVOCATO FISCI

Aduocatus Fisci statutum domini Theoderici seruet, Copiam sui Procura
toribus Fisci faciat, vt causæ Fiskales debitæ instituantur & peragantur, diligen
ter animaduertat. In conficiendis materijs exhibendis non tardus, sed celer
existat.

C De Fisc

STATUTA

DE FISCALIBVS

Fiscales statuta domini Theoderici, aliorumq; nostrorū prædecessorum obseruent. Processum in contradictorio iudicio, non nisi de consilio Aduocati Fisci incipiant, quo etiam frequenter vtantur, ne ex incuria processus nullitatis argui contingat:

DE CAETERIS AD VOCATIS.

.I. Clientes non instruant ad tegendam vel occultandam veritatem.

.II. Quod si aliqua per incuriam vel ignorantiam, vel alias non admittenda temere subscripserint aut eorum uitio pars propter commissam nullitatem in institutione actionis succumbat, teneantur parti læsæ ad refusionem expensarū, & refectionem damni, & seruent statutum Roperti ultimum.

.III. Causas commissas post præsentationem Actorum infra duos menses, sub pcena restitutionis sportularum expediant, nisi grauitas causæ Officiali significanda aliud desideret.

.IIII. Aduocati & Procuratores pauperibus paupertatem iuramento affirmantibus, gratis inseruiant: quod si plures pauperum causæ occurrant, eas Officialis inter Aduocatos & Procuratores distribuat, ne vnus plus alijs grauetur. Volumus etiam, quod quibuslibet litigantibus, iustas tamen causas habentibus contra quoslibet, cuiuscunque etiam status & dignitatis sint, requisiti fideliter inseruire teneantur.

DE PROCVRATO RIBVS.

.I. Quod se non intromittant de his quæ pertinent ad Aduocatos, conficiendo libellos, articulos, & alias materias iudicialiter exhibendas.

Nullam

H E R M A N N I

II. Nullam materiam exhibeant, quàm quæ manu iurati Aduocati subscripta sit, nisi Aduocatus causam legitimam, quare se subscribere nolit, alio leget, & iuramento suo approbet, quo casu materias exhibendas subscriptione sua signet Officiali mittendas.

III. Quod si aliquam nullitatem aut negligentiam per incuriam aut imperitiã comiserint de expensis & danis ea occasione passis absq; appellatione & ulla contradictione ad dictamen Officialis & Sigilliferi parti læsæ satisfaciant, id si facere recusent, protinus suspendantur.

IIII. Et sibi videant, ne aliquam causam occupent, aut in iudicium compareant, nisi mandatum sufficiens ab omnibus, quorum nomine compareant, habeant sub pœna suspensionis ab officio. Præterea si ex defectu mandati processum in dubium reuocari contingat, ipsi, non partes dispendium ferant.

V. Alium loco sui absque permisso domini Officialis substituere non debent, nam per substitutiones istas sæpius repetitas, partes non modo grauantur, imò sæpius negliguntur, & processus nullitatis insimulantur.

VI. Ne partes nimium, vt hæcenus, grauentur, Procuratores in causis ubi conscribuntur Acta pro eorum salario pro obseruatione terminorum, exhibitione instrumentorum, constitutionum, libellorum, aliarumq; materialium, & iurium habebunt tantum, quantum secundum numerum foliorum Notarius, sed pro folijs, quibus libelli materiæ, iura, instrumenta, constitutiones, aliæq; exhibita, vel attestations testium inscripta, & per eos diligenter reuisa sunt, recipiant vnum album, Vbi verò acta extensè non conscribuntur, sed dumtaxat per modum Prothocolli, pro quolibet terminorum recipient vnum album.

VII. Diligenter seruari volumus statuta ROPERTI, quintum & quartum à fine, necnon penultimum & vltimum sub pœnis in eisdem expressis, in quibus remittendis prohibitam nostris Officiali & Sigillifero omnem conniuentiam volumus.

VIII. Procacem & maledicum Aduocatum & Procuratorem Officialis non ferat. Quod si vel ille scribendo, uel hic exhibendo, & proponendo ultra quod litium exposcit utilitas, in licentiam conuiciandi, & maledicendi temeritatè proruperint, præter infamiae notam à Consistorio amoueantur.

IX. Nullum contractum cum clientibus lite pendente ineant, sed suis salarijs contenti sint.

X. Iurabunt, quod pecunias quas à partibus recipient iuxta uoluntatem partium distribuent & partibus inde calculum uerum & legalem reddent.

C ij Iuramentum

STATUTA

XI. Iuramentum calumniæ, non ita vt hætenus maxima cum leuitate, sed solenniter omnibus capitulis illius recensitis, & reuerenter tactis sacris præstabunt. Nolumus tamen vt propterea fiat latior in Actis extensio, quàm hætenus.

DE NOTARIIS.

I. Notarij in omnibus Audientijs personaliter præsentés erunt. Quòd si ex inuitabili & vrgenti causa impediti sint, ex permisso Officialis alium Notarium iuratum consistorij nostri, non extraneum substituent, iuxta statutum. XLIII. & finale domini Theoderici, quod seruabunt nedum Notarij, sed & alij officij, sub pœna inibi expressa.

II. Nullos actus, eis absentibus, factos, vel alia ab eis non audita personaliter subscribant. Et si vnus Notariorum iuratorum pro alio scripserit, aut prothocollauerit, ille idem subscribat.

III. Notarij de quolibet folio registri in vtroque latere scripto, quorum unumquodque latus continebit trigintaduas lineas, & unaquæque linea ad minimum, quindecim syllabas habebit, quatuor solidos monetæ Coloniensis curren, nec exigent quicquàm ultra, saluo beneficio pauperis, cui seruiant gratis, quemadmodum in Aduocato & Procuratore supra scriptum est.

IIII. Interpellati & subarrati pro completionē Actorum non differant Acta conscribere, sed intra triduum decem folia perficere, & ita consequenter secundum numerum foliorum ascendendo, mandata quàmprimum absoluereteneantur. Quòd si negligentes fuerint, Officialis & Sigillifer causam ex eiusmanibus eripient, ac alij Acta scribenda committent.

V. Et quoniam plurimum nostra interest, ut in causis iurisdictionis legationis apostolicæ cita partibus fiat expeditio Notario eiusdem, iniungimus ut celeriter conscribenda conscribat, & præsertim primum mandatum toto die, Et similiter alias literas & mandata ocys absoluat, sub pœna suspensionis & decem florenorum aureorum.

VI. Acta uero seu registra debite conscribant per se aut alios idoneos & intelligentes, non autem per illiteratos & pueros, sicut quandoque factum est, sub pœna lacerationis Actorum, damno ipsorum, iuxta statuta domini Theoderici.

A super

HERMANNI

VII. A superflua & nimia extēfione ac multiplicatione verborū, quæ ad nihilum valent, nisi vt registra reddātur ingentia, abſtineant, & in principio tantum cuiuslibet menſis ponant expreſſe annum domini, deinceps per totū menſem illum omittendo, Volumusq; vt breuiter comparitionem hinc inde Procuratorum nominibus & cognominibus dumtaxat expreſſis, abſq; inani & vana titulorum ipſorum, & partium ſuarum repetitione, aliarumq; designationū non neceſſariarum extendant.

VIII. Priuilegia, inſtrumenta, commiſſiones apoſtolicas, reſcripta, libellos, appellationes, quærelas, aliasq; materias, & quæcunque iura ſemel dumtaxat Actis inferant, deinde vbi reexhibentur, reexhibitionis Actum tantum ſcribant, ſubnotando principium & finem, cum remiſſione ad locum regiſtri vbi præſcripta reperiuntur.

IX. In extenſione atteſtationum ſolum neceſſaria, & non inutilia, extranea, vel impertinentia ponere debebunt, vtpote ſi teſtis dicit ſe nescire, breuiter annotet. Et ſi plura ſint interrogatoria aut articuli coniuncti, ſuper quibus teſtis idem deponit, aut ſe nescire dicit, non repetentur ſinguli articuli ſeu interrogatoria ſeparatim, ſed ſcribant teſtem ſuper illo, ac alijs articulis ſubſequentibus hoc vel illud depoſuiſſe, vel ſeſe expedire non potuiſſe, iuxta modum & qualitatē depoſitionis.

X. In cauſis minimis non ſcribentur Acta extenſa, ſed tantum per modum Prothocolli, iuxta ſtatutū dñi Roperti, incipiens: In minimis tamen, &c.

XI. Debebunt & tenebuntur pro eodem ſalario rubricare, Acta & regiſtra diligenter reuiderē, ut concordent cū Actis & Prothocollo.

XII. Statuta dominorum Theoderici & Roperti exactè ſeruabunt, & ſeruanda ſurent, & præſertim ſtatutum domini Roperti decimumſeptimum, incipiens: Item, Notarij nulli, &c. quod eſt de non ſcribendo ſeu concedendo aliud quod mandatum citationis aut monitionis, niſi partibus principalibus petentibus, ſeu conſtituto ſaltem de mandato procurationis impetrantis, aut præuia cautione quod principalis ratificabit, ita quod ipſe in primo termino in contradictorio iudicio ſeruando de mandato fidem faciet ſub pcena inſerta Fiſco noſtro committenda.

XIII. Notarij in prima citatione vel monitorio emittēdo, designabūt ſpecificerem vel cauſam ſuper uel ex qua Actor intendit agere.

XIII. Notarij nullum mandatum reſpondendi ſubſcribant, niſi præuia reali ac iudiciali exhibitione libelli ſiue petitionis, & iuxta tenorem huiusmodi libelli aut petitionis mandatum ipſum extendant, videlicet ut monitus libello articulado aut petitioni ſummarie reſpondeat, neque etiam mandata aliqua per

C ij Procur

STATUTA

Procuratores uel Notarios, Bancales aut causarum sollicitatores conscripta sub-
scribant, sub poena decem florenorum aureorum, totiens quotiens praemissis
contrauentum fuerit.

XV. Pignora & deposita in numerata pecunia & clenodijs reponibili-
bus consistentia, infra octo dies debebunt ad cistam in armario ecclesiae Colo-
nienfis existentem, per Notarios reponi, sub poena decem florenorum aureo-
rum, toties quoties id factum non fuerit. Et amodo non habebunt aliquod sala-
rium, ratione pignorum aut depositorum.

XVI. Tenebuntur Notarij & Bancales tam expensas mandatorum &
Actorum, quam principalem sortem, super qua actum est receptas inconti-
nenti partibus petentibus integre tradere, nisi legitima causa subsistente im-
pediantur, quam eisdem exponent, sub poena decem florenorum aureorum
toties quoties.

XVII. Non habebunt Copistas (quos vocant) causarum, quarum ipsi
Notarij sunt sollicitatores, quibus etiam nisi iuratis attestaciones, & testium di-
cta conscribenda non committent.

XVIII. Diligenter examinabunt mandatorum executiones, an videli-
cet debite executae sint nec ne. Et si comparuerint, iam tres menses a die executi-
onis lapsos, vltiora non scribant, sed ultimum mandatum renouabunt per trans-
fixum, idque etiam seruabunt Bancales.

XIX. Eodem modo nolumus excommunicationum, ceterarumque de-
clarationum mandata, post trimestre a die decreti elapsum exequi. Quod si con-
trarium factum fuerit, impetrans qui tantam moram exequendi commisit. Ipsi
tamen sorte principali, & expensis persolutis, excommunicato suis sumptibus
absolutionem obtinebit. Non tenebitur tamen ea de causa excommunicato actio-
ne iniuriarum, nisi alia causa subsit.

DE AVDIENTIARIO

I. Audiens noster accurate annotabit & registrabit omnes citatio-
nes, tam vigore mandatorum per Bancales nostros scriptorum, quam per apparitorem
seu curfore nostrum factas, quo sciatur quis contumax reputandus sit. Et quan-
do, & quis a citatione (ut uocant) licentiandus sit.

II. Et quonia saepe numero contingit partem citatam in termino comparere &
partem aduersam contentam reddere non posse, aut cedere uelit ne an contendere
& iuri

HERMANNI

& iuri stare, apud se nondum deliberasse. In ea ergo re ita ei consultitur, ut in termino citationis ab Audientiaro nostro petat, seu per quemlibet peti faciat dilationem. Dabit autem Audientarius petenti parti, si intra Coloniā moratur, dilationem ad primam aut secundam, Si vero extra Coloniā degat, in quadragesima, & in aduentu domini ad octo, Si vero extra ea tempora fuerit, ad quindecim dies, Lapsō vero termino præfixo, habebit utraque pars respicere & curare ut sua comparitio iterum annotetur. Actor quidem, siue impetrans, accusando contumaciam citati non comparentis, Reus vero siue opponens, petendo à citatione & mandatis absolui seu licentiarī.

III. Reputabit autem Audientarius citatum in termino non comparentem contumacem & admittet processum contumacialem. Quod si in primo termino comparuisset, dilationemq; petisset, verum se in præfixo non repræsentet, signabit processum (ut vocant) per recessum, & procedetur in contumaciam donec reus eandem purgare cūtauerit. Si vero impetrans in termino primo aut prorogato nō comparuerit Audientarius citato licentiatōrium impartietur. Citato autē in primo & in prorogato termino comparēte Audientarius actōrē remittet ad tribunal Officialis nostri, ad proponendum suam actionem. Et nequaquam processum contumacialem admittet. In matrimonialibus causis, iniuriarum, deflorationis, in citationibus cum literis inhibitionis arresti, & cum literis vniuersis atque in causis ad proponendum actionem, iuxta, L. diffamari. C. de ingenuis, non procedetur in contumaciā. Nihilominus tenetur impetrās facere registrari per Audientarium. Alias citatus, potest impetrare licentiatōrium ab Audientario.

III. Quod si Audientarius per incuriam admittat processum contumacialem, qui ob citati comparitionem admittendus non erat, aut licentiatōrium in sua audientia cautum signare neglexerit, tenebitur parti ex hoc læsæ ad refensionem expensarum & damnorum.

DE BANCALIBVS

I. Sint honestæ vitæ, non ebriosi, tabernarij, aleatores, neque fornicarij, non histriones, mimi, aut immorigeri, superioribus suis debitam reuerentiam exhibentes, partes & omnes se accedentes, humaniter absque iurgiis audientes & expedientes, sub pœna suspensionis, aut etiam priuationis officiorum suorum ad arbitrium Sigilliferi nostri.

Et qm̄

S T A T V T A

II. Et quoniam iniquum est vt quis falcem mittat in messem alienam, nostraq; multum interest ut ordines officiorum Aulae nostrae non confundantur, nec quispiam officio & rei ad se non pertinenti ingerat, nemo citra Notarios nostros Bancales iuratos, & per Sigilliferum nostrum receptos, & (ut vocant) installatos de officio Bancalium, earundemq; emolumentis quouis modo intromittat, Contrauenienti decem florenorum aureorum poena infligenda, & nostro Fisco applicanda.

III. Nemo Bancalium processum per alium Bancalem inchoatum occupabit, prosequetur, seu continuabit, aut absolutionem super alterius Notarij seu Bancalis, habito processu, scribat. Nec vnus Bancalium sollicitationem causarum alicuius partis, quam haecenus alter exercuit, acceptabit, nisi huic priori Bancali antea per partem principalem de salario & expensis satisfactum sit, Nisi aliud Sigillifero nostro faciendum placuerit, sub poena suspensionis, donec statuto satisfiat.

IIII. Ne expensae de expensis fiant. Non audietur contumax, nisi contumaciam integre purgauerit, videlicet citationem cum literis constitutionum Procuratorum, & omnium expensarum refusionem, alias processus ad Bancalem, deinceps continuandus remittatur.

V. Bancales mandata sua scribant debite, legibiliter, & congrue. Nec amodo scribant mandata super obijciendis in genere, sed cum expressione rei vel causae inserta, sub poena lacerationis mandatorum.

VI. Principale debitum a reis exactum, aut expensas mandatorum per partes expositas non recipiant ad se sine consensu partis suae. Et si quid de consensu partium in depositum receperint, illud partibus infra octo dies notificabunt, & partibus ipsis tradent integre ad quamcunque requisitionem, sub poena suspensionis, & decem florenorum aureorum toties, &c.

VII. Nullas expensas a partibus recipient, nisi deliberatis mandatis ipsis pro quibus illas recipient, sub poena suspensionis, &c.

VIII. Quamdiu principale debitum non est solutum, aut partes concordatae non sint, Bancales non procedant super expensis literarum, seu mandatorum, ne expensas de expensis faciant, sub condemnatione expensarum, & suspensione per Sigilliferum nostrum infligenda.

IX. Recognita non recipiant alibi, quam in Aula, Officiali nostro pro tribunali sedente. Quod si alibi recognitiones receperint, necesse habebunt adhibere duos idoneos legales & notos testes, vt si talem recognitionem in dubium reuocari contingat, veritas erui possit.

Nolumus

HERMANNI

X. Nolumus deinceps mandata aggrauatoria, & contra iudices quæ sequuntur excommunicationem per Bancales nostros, nisi seruatis certorum dierum interuallis extrahi, ita videlicet, vt intra singulorum talium mandatorum extractionem medient dies decem & quatuor.

XI. Nolumus etiam Procuratores, Notarios, ac Bancales salarium suum à parte aduersa extorquere, sed id à suis partibus aut recipiant, aut exigant. Eodem quoque tempore, quo pars condemnata soluit sortem, soluet expensas. Et quando componitur super forte, debet etiam super expensis (quas tum taxari mandamus) componi, vt principalis causa & expensarum simul transigantur.

XII. Huic rei præponetur quispiam fidelis & legalis, qui vt ita fiat curabit & respectum habebit pauperum, seq; medium inter partes interponet, ac dilationem soluendi vbi exigit paupertas obtinere conabitur.

DE CURSORE SIVE APPARITORE.

In primis iurabit nobis ac nostris, Officiali & Sigillifero pro tempore existentibus, & ipsorum successoribus fidelitatem & obedientiam.

II. Cursor habebit clauēs Consistorij & Aulae nostrae, & semper hora audientiae causarum erit in Aula Consistorij nostri primus & vltimus, ianuas eiusdem Consistorij claudere & recludere debet.

III. Omnes passim citationes, videlicet primam ad causam, cum literis, præterea contra testes, citationes quare, pro contumacia, & similes in nostra citatione Colonienſi, & locis extra eandem ad vnum dumtaxat miliare distantibus, idem per se aut suum substitutum habilem & idoneum, rite, & legitime, faciet.

III. De qualibet citatione prima ad causam in dicta ciuitate nostra faciendam, recipiet quatuor hallenses. Item de citatione, cum literis contra testes, & citatione quare, pro contumacia, vnum solidum Colonienſis monetæ, nisi eadem contra communitatem aliquam, conuentum, capitulum, fraternitatem, siue prælatum, vtpote commendatorem Balium, præceptorem, &c. aut executores, curatores, siue pupillorum & miserabilium personarum tutores, aut prouisores, aut

D hmoi

STATUTA

huiusmodi status siue conditionis homines fecerit, de quarum qualibet in ciuitate nostra habebit duos solidos monetæ Colonienfis, extra vero eandem fienda, ad vnus miliaris ab ipsa ciuitate distantiam, similiter duos solidos recipiet.

V. Volumus quod quilibet Nouitius in dicta Curia nostra ad aliquod officiorum assumptus, postquam fidelitatis iuramentum more consueto præstiterit, pro introitu Apparitori Curie nre duos florenos aureos intra quindenā ingressus soluet, aut sese super eo iure cū Apparitore cōponet. Vicissim aut Curfor singulis diebus vespere post octauam horam pomeridianam, candelam ardentem ante imaginem gloriosæ virginis Mariæ ante Aulam nostram constitutam, collocabit & ponet.

VI. Omnia passim arresta & quaslibet inhibitiones, de scitu tamen & expresso consensu nostri Officialis passim in ciuitate nostra facere potest & debet, & de quolibet arresto octo solidos, & qualibet inhibitione duodecim solidos, sed extra eandem ciuitatem intra vnus miliaris spacium, decem & sex recipiet solidos consimiles monetæ Colonienfis. Vicissim vero congeriem prunarum in loco Sigilliferi nostri ad necessitatem eiusdem & causa liquefaciendæ caræ per tempus Brumale disponet.

VII. Præterea causis & examini partium, quæ sese super matrimonio cōtracto coram Officiali seu eius delegato impetunt aut impetere volunt intererit & pro iure suo tantum solidū cum dimidio recipiet.

VIII. In habitu decenti pro dicti nostri Consistorij honore incedere debeat.

DE LATORIBVS

I. Sint quatuor numero literarum latores iurati, qui iurent se cundum formam antiquam, aut aliam eis præfigendam.

II. Fideliter & absque mora deferant & præsentent literas exequendas, & executas reportent.

III. Exhibeant sese morigeros, non autem insolentes, nec quicquam recipiant

HERMANNI

cipiant, quo minus mandata exequenda præsentent. Quod si favore aut pecunia corrupti, mandata penes se retinuerint, aut non executi reportauerint, absque causa legitima, officio priuabuntur, & punientur poena decem florenorum aureorum, toties, &c.

III. Deferent arma domini Reuerendissimi, nedum in diocesi, verum etiam in ciuitate nostra Colonienſi ac seruent Reſas ſuas (vt vocant) vicissim.

V. Deputabitur etiam aliquis nobis iuratus, legalis & fidelis, in magistrum nunciorum seu latorum, qui & nullus alter, omnia mandata emittenda & exequenda, à nostris Fiscalibus & Bancalibus recipiet, & latoribus deferenda tradet, Exhibuntq; latores cum mandatis, die eisdem per dictum magistrum nunciorum de consensu Subſigilliferi præfigendo, & reuertentur in termino similiter eisdem iuxta distantiam locorum & Reſe assignando, sub poena vnius floreni aurei.

VI. Magister autem nunciorum, per latores mittendos, Fiscales & Bancales faciet certiores diei, cum ipsi latores cum mandatis egredientur.

VII. Idem dabit latoribus literarum vna cum mandatis chartam quandam papyream, in capite cuius hæc uel eis similia verba, ad mandatorum executorum (qui erunt ex hac ordinatione nostra, pastores ipsi, aut eorum vicecurati, & nulli alij) scribet. Honorabiles domini diuinorum rectores, & mandatorum executores, Exhortor vos, ut in hanc chartam, diem aduentus præsentium literarum latoris ad vos, & quot numero mandata exequenda vobis præsentauerit, & quot ex eisdem executi sitis, necne, rescribatis. Executor autem rescribet hac forma, Tali die. N. tot. N. mandata, mihi. N. dominorum rectori, N. exequenda præsentauit. Quorum tot. N. sum executus. Causam vero non executorum mandatorum, in marginibus mandatorum scripto significabit.

GENERALE

In Consistorio nostro suspendetur tabula scripta, continens salarium Procuratorum, Notariorum, Audientiarij, Bancalium, literarum latorum, pro vnoquoq; mandato. Et quilibet eorum iurabit contenta illius seruare velle, nec ultra illam taxationem exigere vel recipere, sub poena priuationis officiorum suorum præsumant.

D ij De pro

STATUTA DE PROCESSV

I. Seruetur in omnibus & per omnia tabula in Consistorio pendens, & statuta domini Roperti.

II. Cum haftenus variatum sit in processu contra iudices & circa inuocationem brachij secularis, vnde plures subortæ sunt dissentionum materiae, Quas amputare volentes post statuta domini THEODERICI ca. de re ædita sancimus, Quod vbi aliqua mandata contra iudices emittuntur, eadem lator noster iuratus, pastori parochiæ, in qua excommunicatus moratur, tradet, & statim pastor eadem perferet ad præfectum seu iudicem temporalem ibidem, eidemq; mentem & sententiam eorundem exponet, vt sciat an reus ob meram contumaciam, an vero ob non solutionem rei iudicatæ excommunicatus sit, Et si ob meram contumaciam, præfectus seu iudex temporalis non expectata citatione, quare, designabit pastori diem certam, qui erit infra octo dies post terminum executionis, qua apprehensurus & repositurus erit contumacem in vincula, & bona eius positurus in arresto, donec excommunicatus idonee caueat, quod contumaciam in forma iuris purgabit, hoc responso accepto, scribet pastor veram & debitam executionem in modum infra scriptum, Executum est præfens mandatum per me N. Rectorem parochialis ecclesiæ N. anno ut in mandato, die N. contra N. iudices per traditionem copiarum ad manus eorum, qui intellecto tenore mandati, responderunt se die N. incarceraturos reum & bona eius arrestaturos, quod protestor, &c. præsentibus, &c.

III. Quod si ob non paritionem rei iudicatæ, aut non solutionem recogniti seu confessati, quis excommunicatus fuerit, Præfectus seu iudex temporalis post receptum & intellectum mandatum contra iudices, designabit pastori diem quo pignora erit daturus, Et scribet pastor executionem sub hac forma, Executum est hoc mandatum die N. per me N. Rectorem parochialis ecclesiæ N. contra N. iudices, qui intellecto tenore mandati, responderunt se die N. Actori ad eius requisitionem in loco iudicij, sub quo reus habet domicilium se tradituros pignora, quod protestor.

III. Comparebit pars aduersa vtroque casu diebus designatis, per se aut Procuratorem aut Cursorem iuratum, cum taxatione expensarum totius habiti processus, sigillo Curiae nostrae signata, quam iudicibus præsentabit, Et prius

De hoc

H E R M A N N I

Et priori casu ubi reus ob contumaciam excommunicatus est, dabit incarcerationem solita alimenta, Praefecto vero & Nuncio iudicii sua iura infra scripta habenda consueti, & incarceratione reus, & arrestabuntur bona eius, tam pro sorte & pro praedictis taxatis, quam expensis viatici (quas singulis diebus ad unam marcam Coloniensem computari volumus,) necnon pro expensis ibidem in iudicio fieri necessarijs. Posteriori vero casu, ubi ob rem liquidam excommunicatus est reus, dabunt iudices, tam pro sorte, quam expensis praescriptis, quemadmodum dictum iam est, computandum parti impetranti idonea & sufficientia pignora, in modum infra scriptum, videlicet, ut primum dent res mobiles, quae sine expensis & sumptibus non intertenentur, ut puta uina, equos, boues, aliaque pecora & res similes. Quod si ille praestod non sint, dent ex suppellectili & utensilibus, Quod si desit suppellex, dent immobilia bona, quod si neque immobilia bona habeat excommunicatus, conijciatur in vincula donec bonis suis cedat in forma iuris, saluis domini Theoderici statutis,

V. Datis pignoribus, procedet hoc modo, Nam si res mobiles sumptuosae datae sunt pignori, reseruantur usque in diem tertium, interim licebit excommunicato luere pignus, & soluere sortem & expensas creditori seu impetranti. Quod si id intra triduum non fecerit, taxabuntur pignora à iuratis, & venduntur, fietque creditori ex pretio redacto solutio sortis & expensarum, nisi valor pignorum sorti & expensis aequetur, quo casu dentur pignora in solutum, quod si meliora sint pignora, creditor illis receptis, pretium in quo sortem & expensas excedunt, excommunicato restituet.

VI. Quod si in pignus data sit suppellex, utensilia, & aliae res mobiles, quae non expostulant sumptus, ut sunt, cistae, lecti, lectisternia, uestes, currus, aratra, carrucae, &c. reseruantur res tales diebus decem & quatuor, interim potestas erit excommunicato easdem luendi, Quod nisi factum fuerit, taxentur, & proclamatae, exponantur uendendae, ut ex pretio creditori satisfiat, aut si emptorem non inuenerint, dentur in solutum, quemadmodum de prioribus mobilibus bonis dictum est.

VII. Verum si nullae res mobiles praestod sint, dabuntur bona immobilia, videlicet domus, vineae, horti, agri, & syluae &c. hoc pacto ut primum per iuratos aestimentur, deinde uero tribus diebus dominicis continuis proclamatio fiat in ecclesia, ad resciscendum an quispiam ex consanguineis & attinentibus excommunicato, seu alius sit qui eadem maioris emere uelit. Quod si nemo uenerit, tradentur creditori seu impetranti qui eis anno & die, hoc est, anno toto & sex septimanis utetur & fruatur, interea integrum erit excommunicato seu suis proximis & consanguineis, eadem bona redimere, soluta

D iij sorte

HISTORIA SCHOLASTICA
STATVS CIVILIS

6. Communicative competence (C1)

as north pro ma the m... ..

di, donec mandatis reamini pariter.

dem pretio æstimato recipere compellatur.

fuertit contra eos iuxta formam huius quibuscumq; ne obstantibus procedant.

HERMANNI

ET HIC TANDEM FINEM ACCIPIAT RE-
formatio nostra noua, qua singulis Consistorij nostri ecclesiastici ordinibus, for-
mam & regulam ex excendorum officiorum, & seruandi processus praescripti-
mus. Ea quoque (vt putamus) omnia quae emendationem exigebant castigau-
mus. Quod si posthac alia irrepant, quae necesse sit corrigere, nouis morbis no-
ua remedia dabimus, & vt tempus, aliaque postulabunt, prouidebimus. Et quoni-
am parum, imò nihil refert bonas leges esse conditas, nisi eadem adamussim ser-
uentur, volumus ergo has nostras constitutiones per Officiale nostrum in
sancta Synodo proxima publicari, & deinceps ab omnibus nobis subiectis, ipsi-
us quidem Officialis & Sigilliferi cura & diligentissima prouidentia) obseruari.
Quod proculdubio probi omnes sua sponte, maxima animi promptitudine &
consensu facient, Improbiores vero poenis debitis adigentur. In fidem & te-
stimonium omnium & singulorum praemissorum, Sigillum nostrum appendi
curauimus. Datum in arce nostra Arnstbergensi, Anno à nato
Christo saluatore nostro supra millesimum quingentesi-
mum, vicesimooctauo die Mercurij, post
Matthaei Apostoli,

FORMA PUBLICATIONIS REFORMATIONIS PRAESCRIP- TAE, factae, Anno domini, &c. XXVIII.

in sancta Synodo, altera post
Remigij seruata,

Reuerendissimus & illustrissimus Princeps, & Dominus noster, Dominus
HERMANNVS Archiepiscopus Colonienfis, Princeps Elector, &c.
Commodis & vtilitati subditorum suorum diligenter inuigilans, inter alia mul-
ta, quae ad reipublicae profectum & quietem spectare videbantur, summa cura
vni rei optimae quidem & saluberrimae, nempe refoe mandae iurisdictioni eccle-
siasticae (quae ob abutentium maliciam passim male audijt) animum intendit,
tandemque refoe mationem absolutam, Sigilloque gratiae suae Reuerendissime mu-
nitam, nobis Officiali in hac sancta Synodo publicandam destinauit, ita vt ean-
dem, quamprimum fieri possit, exculam, omnibus qui eius copiam habere de-
siderarint, communem faciamus.

STATUTA

Deinde lectum est exordium vsque ad statuta
Domini Theoderici.

Subinde pronunciata sunt capita reforma-
tionis, quæ sequuntur.

De Officiali.

De Sigillifero.

De Aduocato Fisci.

De Procuratore Fisci.

De cæteris Aduocatis.

De Procuratoribus.

De Notarijs.

De Audientiaro.

De Bancalibus.

De Curfore seu apparitore.

De Latoribus literarum.

De processu deinceps seruando.

HISTORIA SCHOLASTICA
STATUTA SCHOLASTICA

HERMANNI

EXEMPLARIA IV

IXTA QVORVM FORMAM DEINCEPS

per Notarios Bancales mandata scribentur.

¶ Forma primæ citationis super obijciendis ad certam feriam.

OFFICIALIS Curia Colonienfis plebano in Bonna ac vniuersis salutem in domino, vobis mandamus quatenus citetis peremptorie coram nobis Iohannem, ad feriam sextam post Epiphaniæ domini hora primæ ad instantiam Henrici, eidem super debito sex florenorum & trium marcarum ac duorum cum dimidio alborum, ratione & ex causa exemptionis & venditionis vini contracto tempore comparitionis iudicialis obijciendo, in iustitia responsurum, Reddite literas sigillatas. Datū anno domini millesimo quingentesimo vicesimo octauo die decimanona mensis Decembris,

Petrus. N.

¶ Alia citatio super obijciendis ad octauam diem.

OFFICIALIS Curia Colonienfis plebano in BucKel ac vniuersis salutem in domino. Vobis mandamus quatenus citetis peremptorie coram nobis Petrum, ad octauam diem post executionem præsentium si iuridica fuerit, alioquin ad proximam diem iuridicam hora primæ ad instantiam Iohannis, eidem super quadam pecuniarum summa, ratione & ex causa emptionis & venditionis panni lanei ad. N. N. florenos, quatuor marcas Colonienfes pro quolibet floreno computando calculo saniori saluo ascendente, & alijs in termino citationis huiusmodi obijciendis, in iustitia legitime responsurum, Reddite literas sigillatas & executas. Datū anno domini millesimo quingentesimo vicesimonono die penultima Decembris,

Petrus. N.

¶ Monitio pro contumacia.

OFFICIALIS Curia Colonienfis plebano in Bonna ac vniuersis salutem in domino, Quia Iohannes citatus peremptorie coram nobis ad diem Veneris octauam mensis Ianuarij hora primæ, ad instantiam Henrici, non comparuit, ipsum contumacē iudicauimus. Hinc est quod vobis mandamus quatenus moneatis & requiratis eundem, vt infra octo dies post vestram monitionē proxime sequentes, nobis de contemptu iudicij, partiq; de expensis satisfaciat, alioquin ipsum in his scriptis excommunicamus, excommunicationē publice nunciatis & teneatis. Reddite literas sigillatas. Datum anno domini millesimo quingentesimo

E gente

S T A T V T A

gentesimo vicefimonono, die prædicta.

Petrus, N.

Wilhelmus Audientarius.

¶ Si persona contumax reputata fuerit ecclesiastica inseratur in monitorio clausula, alioquin hoc modo.

Alioquin ipsum ab officio diuinorum & ingressu ecclesiæ suspendimus, quā suspensionē si per sequenstriduū animo quod absit sustinuerit indurato, in his scriptis eundē excōmunicamus suspensum & excōmunicatū publice nūcietis & teneatis, &c.

¶ Si persona ecclesiastica nobilis aut alterius status vel præeminētiæ monitorio pro contumacia parere neglexerit, scribatur citatio quare, ante excōmunicationē, hoc modo.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Berckaa ac uniuersis salutē in dño. Vobis mandamus quatenus citetis peremptorie corā nobis validum virū Iohannē armigerū ad octauā diē post executionē præsentii si iuridica fuerit alioquin ad proximā diē iuridicā hora primæ ad instantiā Pauli, ad dicendum & allegandum coram nobis causam rationabilem quare per nos pro contumacia excommunicari seu ut talis denunciari non debeat cum intimatiōe debita & cōsuetā, Reddite literas figillatas. Datum anno domini millesimo quingentesimo vicefimonono die vicefima secunda mensis Ianuarij.

Petrus, N.

¶ Excommunicatio super monitione pro contumacia.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Bonna ac uniuersis salutē in dño. Cū nos iam dudū excōmunicauerimus Iohannē pro contumacia, ad instantiā Henrici, mandatis cōpetentibus præmissis, nec curat parere neq; absolui. Hinc est quod vobis mandamus, quatenus ipsum singulis diebus dñicis & festiuis campanis pulsatis, candelis accensis & extinctis excōmunicatū publice nūcietis & teneatis, Reddite literas figillatas. Datum anno domini millesimo quingentesimo vicefimonono, die uicesima secunda Ianuarij.

Petrus, N.

¶ Excommunicatio super citatione quare.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Berckaa ac uniuersis salutē in dño. Quia validus uir Iohānes armiger citatus peremptorie corā nobis ad diē lunæ primā mēsis Februarij hora primæ ad instantiā Pauli ad dicēdū & allegēdū corā nobis causam rationabilē quare per nos pro cōtumacia excōmunicari seu

H E R M A N N I

ri seu ut talis denunciari nō deberet cū intimatione debita & cōsuetā nō cōparuit, ipsum quoad hoc cōtumacē iudicauimus. Hinc est quod vobis mandamus quatenus eius cōtumacia nō obstante, ipsum singulis diebus dñicis & festiuis cāpanis pulsatis candelis accensis & extinctis excōmunicatū publice nūcietis & teneatis, Reddite literas sigillatas, Datū anno dñi millesimo quingentesimo uicesimo nono die prædicta.

Petrus, N.

Wilhelmus Audientiarius;

¶ Monitio contra vicinos.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Bonna ac vniuersis salutē in dño. Cū nos iam dudū Iohannē excōmunicauerimus pro cōtumacia ad instantiā Henrici mādatis competētibus præmissis, nec curat parere neq; absolui. Hinc est quod uobis mādamus quatenus moneatis & requiratis duodecim uicinos suos proximiores ut infra octo dies post uestrā monitiōē & præsentīū executionē ipsis faciā a cōmuniōe & participatione ipsius excōmunicati penitus cessent & desistant, neq; sibi huiusmodi excōmunicationis sentētia durāte emendo, uendēdo, hospitādo, aut aliquo alio humanitatis solatio uerbo uel facto cōmunicēt aut cōmunicare psumāt quouis modo, alioquin ipsos in his scriptis excōmunicamus excōmunicatos cū dicto principali reo publice nūcietis & teneatis, Reddite literas sigillatas, Datū anno dñi millesimo quingentesimo uicesimo nono, die uicesimatertia Februarij.

Petrus, N.

¶ Excommunicatio contra duodecim vicinos,

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Bonna ac uniuerfis salutē in dño. Cū nos iam dudū Iohannē una cū duodecim uicinis suis proximiorib; illi participātib; excōmunicauerimus pro cōtumacia ad instantiā Henrici, nec curāt parere neq; absolui. Hinc est quod uobis mādamus, quatenus ipsos singulis diebus dñicis & festiuis cāpanis pulsatis candelis accensis & extinctis excōmunicatos publice nūcietis & teneatis, inhibētes nihilominus oībus & singulis utriusq; sexus hoībus uestris parrochianis, ne de cætero dicto excōmunicato, emendo, uendēdo, hospitādo, aut aliquo alio humanitatis solatio, uerbo, uel facto cōmunicēt aut cōmunicare psumāt quouis modo, alioquin ipsos cōtrariū faciētes, in his scriptis excōmunicamus, excōmunicatos publice nūcietis & teneatis, Reddite literas sigillatas, Datū anno dñi, &c.

Petrus, N.

¶ Monitio contra Iudices.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Bonna ac uniuerfis salutē
E ij in dño

S T A T V T A

in dño. Cū nos iam dudū per plures menses & dies Iohannē excōmunicauerimus pro cōtumacia ad instantiā Henrici, ac in tantū cōtra ipsum processerimus, quod sancta mater ecclesia auxilium brachiū secularis merito cōtra ipsum habeat inuocare. Hinc est quod uobis mandamus quatenus moneatis & requiratis prudentes & prouidos Aduocatū, Schultetū, Schabinos & Præconē, cæterosq; iudicium tēporale ibidē regētes, ut infra octo dies post uestrā monitionē præfatū Iohannē excōmunicatū per detentionē corporis & arrestationē omniū bonorū suorū mobiliū & immobiliū ad sanctæ matris ecclesiæ unionē redire, & pro sua absolutione laborare cōpellant, alioquin ipsos in his scriptis excōmunicamus, excōmunicatos publice nunciatis & teneatis, Reddite literas figillatas, &c.

¶ Citatio quare contra iudices.

OFFICIALIS Curie Coloniensis plebano in Bonna ac uniuerfis salutē in domino. Vobis mādamus quatenus citetis peremptorie corā nobis Aduocatū, Schultetū, Schabinos & Præconem, cæterosq; iudicium temporale ibidem regentes, ad octauam diem post executionem præsentium &c. ut supra, ad dicendū & allegandū corā nobis causam rationabilē, si quā habeant quare pro & ex eo quod ipsi quendā Iohannē excōmunicatū à nobis pro contumacia ad instantiam Henrici per detentionem corporis & arrestationē omniū bonorum suorū mobiliū & immobiliū ad sanctæ matris ecclesiæ unionem redire & pro sua absolutione laborare minime compulerunt, excommunicari seu ut tales denunciari mandari nō debeant, cum intimatione debita & cōsuetā, &c.

¶ Excommunicatio contra iudices.

OFFICIALIS Curie Coloniensis plebano in Bonna ac uniuerfis salutē in domino. Quia Aduocatus, Schultetus, Schabini & Præco, cæteri q; iudicium temporale ibidem regētes citati peremptorie coram nobis ad diem. N. hora primæ ad dicendū & allegandū causam rationabilē quare excōmunicari seu ut tales per nos denunciari mādari nō deberēt pro & ex eo quod ipsi iudices quendā Iohannē excommunicatum à nobis pro cōtumacia ad instantiam Henrici per detentionem corporis & arrestationem omnium bonorum suorum mobiliū & immobiliū ad sanctæ matris ecclesiæ unionem redire & pro sua absolutione laborare minime compulerūt, quāuis desuper moniti & requisiti fuerint nō cōparuerūt, ipsos cōtumaces iudicauimus. Hinc est quod uobis mādamus, quatenus ipsos iudices una cū dicto principali excōmunicato & suis uicinis duodecim illi participatibus singulis diebus dñicis & festiuis, campanis pulsatis cadelis accēsis & extinctis excommunicatos publice nūcietis & teneatis, Reddite literas figillatas. Datum &c. die prædicta.

Wilhelmus Audientarius.

¶ Citatio

HERMANNI

¶ Citatio ad uidendum poni interdictum.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Bruvvire ac uniuerfis salutem in dño. Vobis mandamus quatenus citetis peremptorie coram nobis prouidos & circumspectos uiros, Aduocatū, Schultetū, Schabinos, Praecones, ceterosque iudiciū temporale ibidem regentes, necnon honorabilem dñm Petrū pastorem siue diuinorum rectorem ibidem si sua putauerit interesse ad feriā sextam post Epiphaniā dñi uel ad octauā diē &c. hora primā ad instantiam honorabilis dñi Iohānis Procuratoris Fiscalis reuerendissimi dñi nostri, dñi Hermāni Archiepiscopi ecclesiae Coloniensis, principis electoris &c. necnon Hērici ad uidendum & audiendum interdictū ecclesiasticū ibidem per nos poni pro & ex eo quod ipsi iudices dudum ob non paritionē brachij secularis contra ipsos executi, mandatis competentibus premissis excommunicati tam inobediētes in sententiā excommunicationis huiusmodi praestiterunt & quendam Iohānem principale à nobis pro contumacia ad instantiā dicti Hērici per plures menses & dies excommunicatū per detentionē corporis & arrestationē omnino bonorum suorum pro sua absolutiōe laborare & ad unionē sanctae matris ecclesiae redire minime compulerūt uel ad dicendum & allegandum coram nobis causam rationabilem quae premissa per nos fieri non debeat cum intimatiōe debita & consueta, Reddite litteras sigillatas. Datū anno &c.

¶ Forma Licentiatorij.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Arvvire ac uniuerfis salutem in dño. Comparuit coram nobis Iohānes, asserens se citatū esse ad diē sabbati decimam nonā mensis Decēbris hora primā ad instantiā Petri, quē nos, quia nemo ex aduerso comparuit, ab instantiā iudicij licentiandum duximus prout tenore presentium licentiamus saluis expensis de iure competentibus. Datū anno dñi millesimo quingentesimo vicesimo octauo, die praedicta.

Wilhelmus Audientarius.

Petrus, N.

¶ Forma monitorij generalis.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebanis per ciuitatē & diocēsim Coloniensem, ubilibet constitutis nobis subiectis salutem in dño. Vobis in uirtute sanctae obedientiae districte praecipiendo mandamus quatenus ad instantiā uenerabilis uiri dñi Iohānis actoris moneatis & requiratis omnes & singulos utriusque sexus hoies ecclesiasticos & seculares, quorum nomina sciueritis aut lator praesentium uobis duxerit in specie nominandos, reliquos uero in genere soluere debentes & tenentes redditus census fructus pensionis, prouetus, decimas, frumenta, blada, pullos, agnellos, curmedas, cero sensualia, pecuniarum summas, legata, accommodata, credita, salaria, deuota & exposita pro ipsis seu aliquo ipsorum ac alia iura & debita quaecumque ad praesentatū dñm Iohannē spectantia & pertinentia ut infra octidies post uestrā monitionē eidem dño Iohāni aut eius Procuratori legitimo de huiusmodi praedictis redditibus censibus, fructibus, pensionibus, decimis, aliisque iuribus & debitis, quibuslibet, sub

E iij

quacumque

H E R M A N N I

quacūq; uerboꝝ specie nominādis ipsi dudū cessis seu debitis, detentis & nō solutis satisfaciant aut satisfieri procurent realiter & cū effectu, alioquin ipsos, personā ecclesiasticā si fuerint, ab officio diuinorū & ingressu ecclesiæ suspendimus, laicales uero excōmunicamus in his scriptis, quā suspensionē si ipsæ ecclesiasticæ personæ per sequens triduū animis quod absit sustinuerint induratis, eosdē extūc propter hoc excōmunicamus scriptis in iisdē suspensos & cū dictis laicalibus personis parere negligentibus excōmunicatos publice nuncietis & teneatis, nisi medio tēpore corā nobis causas allegauerint rationabiles quare ad præmissa minime teneantur parte alterā ad hoc legitime uocata, uolentes etiā præsentēs post annū à data præsentū minime ualituras, Reddite literas sigillatas, ac diem, modū & formā executionis præsentū una cū nominibus & cognominibus monitorū præsentibus nobis liquide rescribentes. Datū anno domini millesimo quingentesimo uicesimonono die penultima mensis Decembris.

Scriptū per me Petrū Pesser Notarium.

¶ Super monitione generali procedetur prout super monitionē, pro contumacia, solummodo ubi in alijs mandatis ponitur (pro contumacia) ponetur illius loco, hoc complexum (monitionē, nostra competenti præmissa.)

¶ De Recognitis.

Si recognitum aliquod sit duodecim florenorū Rhenensium & ultra, super quo procedi oportet ad effectum acquirendi solutionem, debet extendi in forma sequenti, & magno sigillo Curie nostræ sigillari hoc modo.

OFFICIALIS Curie Coloniensis. Notū facimus uniuerfis quod in Notariorū nostrorū infrascriptorū præsentia, audientia nostra durante, personaliter cōstitutus Iohānes, publice confessus fuit & recognouit se teneri & obligatū esse Henrico duodecim florenos Rheneses quatuor marcas pagamenti Coloniens. pro quolibet floreno cōputando, quos quidē duodecim florenos soluere collegit & promisit in terminis infrascriptis, uidelicet in Epiphaniæ dñi quatuor Lætare Hierusalem totidē, reliquos uero quatuor Lanceæ & clauorū dñi festiuitatibus proxime subsequētib; cū cōminatione tali, qd si in aliquo terminorū huiusmodi morosus cōpertus fuerit reliquorū terminorū dilatione nō gaudebit, una cū expensis de iure cōpetentibus. Actū & datū anno domini millesimo quingentesimo uicesimonono, die decimanona mensis Decembris.

Subscriptū per me Petrū Pesser Notariū, & ego
Gerhardus Halteren interfui.

¶ Monitio super recognito in forma extenso.

OFFICIALIS Curie Coloniensis plebano in Gluell ac uniuerfis salutē
in do

S T A T V T A

in dño. Vobis mādamus quatenus moneatis & requiratis Iohānē ut infra octo dies uestrā monitiōē proxime sequētes Henrico de recognito satisfaciāt realiter & cū effectu, alioquin ipsum in his scriptis excōmunicamus, excōmunicatū publice nuncietis & teneatis, Reddite literas sigillatas, Datū &c.

Petrus. N.

¶ Si recognitū, super quo procedi debet, sit infra duodecim florenos Rheneñ. non extendetur in forma, nisi de mandato Officialis Curiae nostrae, sed scribetur per modū monitorij hoc modo.

OFFICIALIS Curiae Coloniēsis plebano in Nussia ac uniuerfis salutē in dño. Vobis mādamus quatenus moneatis & requiratis Bernardū ut infra octo dies post uestrā monitiōē, proxime sequētes Cōrado de decē cū dimidio florenis sibi debitis & alias corā Notarijs nris Gerhardo Halterē & infra scripto recognitis satisfaciāt realiter & cū effectu, alioquin ipm in his scriptis excommunicamus, excommunicatum publice nūcietis & teneatis, Reddite literas sigillatas, Datum anno domini, &c.

Petrus. N.

¶ Super istis duobus monitorijs pro recognito procedet modo quo supra de cōtumacia dictū est, saluo q̄ loco illius uerbi (pro cōtumacia) scribat (pro recognito) & si recognoscēs est ecclesiastica psona in monitorio, inseret clausula suspensionis modo quo supra, si uero testes recognitioni interfuerint, inserent in pmissis & loco huius cōplexi (corā Notarijs nostris &c, recognitis) ponet corā Notario nostro infra scripto in p̄sentia. N. & O. testiu ad hoc rogatoꝝ recognitis &c.

¶ Forma Conquæstus.

OFFICIALIS Curiae Coloniēsis plebano S. Colūbæ ac uniuerfis salutē in domino. Significauit nobis prouidus uir Iohānes Gram cū quærela q̄ nō nulli utriusq̄ sexus homines iniquitatis filij quoz noia ad p̄sens in specie se igno rare asserit, timore dei postposito, ausu temerario ex domo habitationis dicti con querētis sita in lata platea infra ciuitatē Coloniensem clā asportarūt seu abstulerūt certa elenodia aurea & argētea, domus utēilia, stānea & cuprea, aliasq̄ res nō modicas illas suis usibus aut alienis inuito dño dānabiliter applicātes, in aīaz sur arū graue periculū & ipsiut cōquerētis dānū permaximū, super qbus dictus con querens ad nos recursum habens petijt sibi opportuno iuris remedio subueniri. Hinc est quod uobis mandamus quatenus publice de ambonibus ecclesiāz ue straz, dū dū populi multitudo ibidē ad diuina audiēdū cōgregata fuerit, moneatis & requiratis oēs & singulos utriusq̄ sexus hoies huiusmodi rerū præsriptarum surreptores, asportatores, detentores, illosq̄ hospitantes & scientes aut ipsis cōsiliū & auxiliū ad facinus prædictū præstātes ac in præmissis reos & culpabiles,
E iij quorum

S T A T V T A

quorū nomina sciueritis in specie, reliquos uero in genere ut infra quinq; dies post uestrā monitiōē prænominato cōquerēti huiusmodi ablata & clam asportata, absq; ullo illius incōmodo restituant & reddāt ac emendā condignam desuper præstent uel sese super damnis huiusmodi asportationis cū eadē cōquerēte amīcabiliter cōcordent, ipsiq; forefactores huiusmodi scientes illos infra eundē præexpressum terminū reuelent seu manifestēt & nominent, alioquin ipsos oēs & singulos, tā forefactores, assertatores, hospitantes, scientes, & nō reuelātes, aut in præmissis culpabiles monitioni nostræ nō parentes in his scriptis excōmunicamus, excōmunicatos publice nuncietis & teneatis, nisi medio tempore, causas coram nobis &c. ut supra.

Petrus. N.

¶ Excommunicatio desuper per modum transfixi.

OFFICIALIS Curie Coloniensis plebano S. Columbæ ac uniuersis salutē in dño. Cū nos iam dudū oēs & singulos utriusq; sexus hoīes forefactores, assertatores resq; & bonorū in mādato monitionis nostræ, cui hæc nostra cedula est transfixa latius exp̄ssos, ac illos hospitātes scientes & nō reuelātes ipsiq; cōsiliū & auxiliū ad facinus hmōi de quo in eodē monitorio nostro præstātes ad alias in illis culpabiles ob nō paritiōē eiusdē nostri monitorij ac inibi cōtentorum excōmunicauerimus monitione nostra cōpetētē p̄missa, nec curant parere neq; absolui. Hinc est quod uobis mandamus, quatenus eosdē forefactores ac oēs & singulos alios p̄tactos, singulis diebus dñicis & festiuis, campanis pulsatis, candelis accensis & extinctis, excōmunicatos publice nūcietis & teneatis, Reddite literas sigillatas, &c.

Petrus. N.

¶ Citatio cum literis.

OFFICIALIS Curie Coloniensis plebano &c. ac uniuersis salutē in dño. Vobis mādamus quatenus citetis peremptorie corā nobis Iohānē ad feriā sextā post Epiphaniā dñi hora primæ cū lris uniuersis à nobis cōtra Petrū obtētis facturū & recepturū, desuper quod iustum fuerit & rationis, Reddite literas sigillatas, &c.

Petrus. N.

¶ Citatio cū literis in valuis cōtra habētes literas q moram trahūt in locis in qbus pro executione lrarū faciēda tutus nō patet accessus, dummodo tamen de hoc legitime constiterit.

OFFICIALIS Curie Coloniensis plebano beatæ Mariæ in Pasculo ac uniuersis salutē in dño. Vobis mādamus quatenus citetis peremptorie corā nobis Iohānē in Mollē cōmorātē si ipsius p̄sentiā cōmode habere poteritis, alioq; paffixiōē p̄sentiū copiarūq; dimissiōē valuis maioris ecclesiæ & Aulae Archiepiscopalis Coloniensis

HERMANNI

ad feriam quartam post palmarum, & ad horam quartam post meridiem cū lite-
ris uniuersis à nobis contra Henricum in Tuitio cōmorantem obtentis receptu-
rū desuper quod iustū fuerit & rationis, cum intimatione debita & cōsueta, &c.

Petrus . N.

¶ Citatio contra Testes & partem ad uidendum iurare testes.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano &c. (sicut in una citationū
priorū) ad iurandū de perhibendo ac ad perhibendū ueritati testimoniū in causa
inter eundē Iohannē actōrē ex una & Petrū reū ex altera partibus corā nobis in-
decisa pendēte, citantes etiam eundē Petrū reū ad præfatā diē ad uidendū & au-
diendū dictos testes coram nobis produci, recipi, admitti & iurare, necnō sibi ter-
minū aliquē cōpetentē dandi interrogatoria si quæ dare uoluerit per nos statim
aliasq; & alia fieri prout ius & ordo dictauerit ratiōis, Reddite lras sigillatas &c.

Petrus . N.

¶ Citatio generalis ad procedēdū in causa appellationū cū clausula certificatoria

OFFICIALIS Curiae Coloniensis iudex causæ seu causarū appellatio-
nis seu appellationū & partiū infrascriptarū autoritate metropolitana uel ordina-
ria cōstitutus plebano in . N. ac uniuersis & singulis Presbyteris, Clericis, & No-
tarijs publicis quibuscūq; salutē in dño. Vobis mādamus q̄tenus ad instantiā Pe-
tri appellantis citetis, peremptorie corā nobis ad Aulā Archiepiscopālē Colo-
niensē, in qua iura reddi solēt, Iohannē appellatū ad certā feriā uel ad decimāquin-
tā seu octauā diē post executionē præsentii, si iuridica fuerit, alioquin ad proxi-
mā diē iuridicā hora primæ ad procedendū, perq; nos & corā nobis procedi ui-
dendū & audiendū in causā appellationis siue appellationū pro ipso appellante
à quadā assera sentētiā diffinitiuā aut interlocutoria siue decreto per uenerabilē
dñm Officialē Curiae Monasteriē seu Bonneñ. pro ipso Iohāne appellato lata
siue lato, alijsq; grauaminibus eidē appellāti per prædictū dñm Officialē ut asse-
ritur illatis, ad nos & sedē nostrā metropolitā uel ordinariā interposite & inter-
iectæ seu interpositæ & interiectæ, ac nullitatis & iniquitatis sentētiæ seu de-
creti hmoi, ac totius processus desuper forsan habiti attēptatorūq; & innouatorū
quorū cūq; ad oēs & singulos actus & terminos iudiciales gradatim & successi-
siue ac usq; ad sentētiā nostrā diffinitiuā inclusiue cū cōpetētib; diēb; & termi-
nib; interuallis ac alias prout de iure fuerit procedēdū & faciēdū cū intimatione
debita & cōsueta certificātes etiā eūdē citatū q̄ si in termino citatiōis hmoi corā no-
bis cōparere nō curauerit, nos nihilominus ad pmissa oia & singula ac eorūdem
cōtinuationē vltiorem, etiā usq; ad sentētiā nostrā diffinitiuā promulgationē
ac illius executionē inclusiue per aliorū mādatorū nostrorū desuper forsan decet-
nēdorū & emittēdorū ueraz; copiarū valuis maioris ecclesie & Aulæ Archiepis-
copalis Coloniensis affixionē eo inibi de cætero ut moris ē & nō aliter uocato cō-
tra eundē procedemus & procedi faciemus iustitiā mediāte, ipsius absentiā siue

E v cōtuma

S T A T V T A

contumacia in aliquo nō obstantibus, Reddite literas sigillatas, diem, modum & formam executionis præsentium nobis fideliter & liquide rescribētes, Datū &c.

Petrus. N.

¶ Citatio similis cū imploratiōe iurissubsidij in causa appellatiōis Leodiēn.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis iudex causae appellationis & partium infra scriptarum autoritate metropolitana constitutus venerabili viro dño Officiali Leodiēsi salutē in dño. Vos in iurissubsidium requirimus in dño, pariter & hortamur, quatenus per uestros subditos citari mādētis & faciatis peremptorie, Coloniæ corā nobis in & ad aulā Archiepiscopale ibidē, in qua iura reddi solēt, Iohā nē Leodi j cōmorantē, appellatū ad certos diē & terminū cōpetētes, ad voluntatē latoris præsentium assignādos, dūmodo terminis citatiōis huiusmodi in se nō minus q̄ duodecim dies à diē suæ executionis cōputādos cōtineat hora primæ ad instantiā Henrici etiā incolæ Leodiensis appellātis ad procedendū, procediq; uindendū & audiendū per nos & corā nobis in causa appellationis pro parte dicti appellantis cōtra partē appellatā à uobis & auditorio uestro, ad nos & sedem nostrā Metropolitanā Coloniēn interpositā & iteriectā ad oēs & singulos actus & terminos iudiciales causæ eiusdē gradatim & successiue usq; ad sententiā nostrā diffinitiuā inclusiue competentibus diē & terminorū interuallis ac alias prout de iure fuerit procedendū, cū intimatione debita & cōsuetā certificā. &c. ut supra, Reddite literas sigillatas, ac diē, modū & formā executionis præsentium, & quicquid in præmissis actū fuerit, nobis per uestros subditos fideliter & liquide rescribi mādētis & faciatis, Datum anno domini millesimo quingentesimo uicemomono, diē uicesimanona Decembris.

Petrus. N.

¶ Citatio prima contra creditores.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebanis beatæ Mariæ in Pasculo sanctoꝝ Martini minoris, Colūbꝝ, Laurētij & Albani ac vniuersis salutē in dño pro parte prouidorū uiroꝝ Iohānis & Wilhelmi ciuiū siue incolarū ciuitatis Coloniensis executorū seu manifidelium Testamenti seu ultimæ uolūtatē quondā honesti uiri Adæ dū uixit incolæ ciuitatis prædictæ nobis expositū extitit, qd licet præfatus quondā Adā, dū adhuc in hūanis ageret aiæ suæ saluti prouidere uolens, & ne intestatus decederet suum rite & legitime condiderit & ordinauerit Testamentum seu ultimam uoluntatē in quo prænominatos exponentes suos manifideles & eiusdem sui Testamenti executores constituerit & deputauerit, atq; eisdem dispensationē rerū suarū & bonorū sibi à deo collatorū cōmiserit, ipsiq; executores exponētes parati fuerint, prout ad eos spectat oibus & singulis creditoribus præfati quondā Adæ testatoris pro rata, & iuxta quantitātē bonorū per eūdem testatorem relictorum, & per dictos exequutores inuentorum, liquidato prius debito seu credito satisfacere, nihilominus tñ nōnulli utriusq; sexus hoies asserentes dictū Adā testatōrē sibi in diuersis pecuniarū summis, dānis rebus & interesse ac alijs

H E R M A N N I

ac alijs debitis tempore obitus sui remanuisse obligatū, diuerſas actiones propter
 rea contra eundē ſibi cōpetiſſe & nūc contra præſatos executores occasione ac
 ceptionis oneris huiusmodi teſtamenti cōpetere prætendunt. Hinc eſt quod
 nos Officialis prædictus pro parte dictorū executorū debita cū instantia requiſiti
 vobis oibus & ſingulis ſupradictis & ueſtrū cuiſlibet in ſolidū in uirtute ſancæ
 obedientiæ diſtricte precipiendo mandamus quatenus ad dictorū executorū in
 ſtantiā citetis peremptorie corā nobis publice de ambonibus eccleſiæ ueſtræ
 populi multitudine in ſibi ad diuina audiendū congregata, necnon per affixionē
 præſentiu copiarūq; earundē dimiſſionē valis maioris eccleſiæ & aulæ Archi
 epiſcopalis Coloniēſis ad aulā prædictā primo & pro prima dilatiōe oēs & ſingu
 los vtriuſq; ſexus hoies eccleſiaſticos & ſeculares creditores dicti quondā Ade
 teſtatoris ad ſeriā ſextā poſt Epiphanie dñi hora primæ ad proponendū, notiſi
 candū & inſinuandū præſatis exequutoribus debita actiones pecuniarū ſum
 mas, reſq; alias in quibus dictus quondā Adā teſtator tēpore obitus ſui eis remā
 ſit obligatus cōputaturos de ſuper cū eiſdem, cū ipſi exequutores, ut præmittitur,
 parati ſunt vnicuiq; creditorū huiusmodi (debito prius liquidato) iuxta quantita
 tem bonorū relictorū, & per eos inuentorū ad decretum noſtrū ſatisfacere, certiſi
 cantes in ſuper eoſdē ſic citatos & eorū quemlibet, quod ſi in termino citationis
 huiusmodi comparere nō curauerint & notificationem debitorum ſuorum ſeu
 actionum dictis exequutoribus facere neglexerint, Nos ipſis & eorū cuiſlibet ſu
 per ſuis actionibus & impetitionibus aſſertis perpetuum ſilentium imponemus,
 Et dictos executores ab eorū actionibus & impetitionibus huiusmodi abſolue
 mus ac ad executionē dicti Teſtamenti per eoſdem executores procedendū fo
 re decernimus, ac alias prout iuſtum fuerit fieri faciemus iuſtitia mediante, ipſo
 rum citatorū abſentia ſeu contumacia in aliquo nō obſtantibus, Reddite literas
 ſigillatas, Diem ſiue dies, modū & formam executionis ac publicationis præſen
 tium & quicquid in præmiſſis feceritis nobis præſentibus liquide reſcribentes.
 Datum anno domini milleſimo quingenteſimo viceſimo octauo die uiceſima
 ſecunda Decembris.

Petrus, N.

¶ Citatio ſuper Expenſis.

OFFICIALIS Curie Coloniēſis plebano in Lechnich ac uniuerſis
 ſalutē in dño. Vobis mandamus quatenus citetis, &c. ut in una ex duabus pri
 mis formis hora primæ ad instantiam Iacobi ſupra expēſis reſponſurū, uel ſuper
 expenſis Licenciatorij reſponſurum, Reddite literas ſigillatas, &c.

¶ Sequuntur clauſulæ citationum diuerſarū in prima uel ſecunda
 formis citationum locandæ, ſuper quibus Notarij, Ban
 cales non procedent in contumaciam,

Super iniurijs uel damno dato reſponſurum.

Super matrimonio & illius occasione legitime reſponſurum.

Super

S T A T U T A

Super iactatione matrimonij legitime responsurum.
 Super reclamatione matrimonij legitime responsurum.
 Super impedimento matrimonij legitime responsurum.
 Super defloratione responsurum.
 Super contributione ventris & puerperij responsurum.
 Super agnitione prolis responsurum.
 Ad uidendum taxari mandari expensas.
 Ad uidendum statui alios terminos soluendi recognitum.
 Ad luendum pignus.

FORMAE ABSOLV- TIONVM PER BANCALES SCRIBENDARVM.

¶ Absolutio simplex.

OFFICIALIS Curiae Colonienfis plebano in Bonna ac vniuersis fa-
 lutem in domino. Iohannem reum excommunicatum à nobis pro contumacia
 uel pro recognito ad instantiam Petri actoris, Nos de consensu eiusdem actoris
 in his scriptis in dei nomine absoluimus, Absolutum publice nuncietis & teneas-
 tis. Datū anno domini millesimo quingentesimo vicesimo octauo, die vicesima
 tertia mensis Decembris.

Petrus. N.

¶ Absolutio ad tempus,

OFFICIALIS Curiae Colonienfis plebano &c. ut supra, Nos de con-
 sensu eiusdem actoris in his scriptis in dei nomine usq; ad festum Epiphaniae do-
 mini proxime futurum inclusiue cum reincidentia ipso facto absq; aliorū man-
 datorum nostrorum expectatione absoluimus, quem interim absolutum & post
 tempus praetactum reintrusum & reexcommunicatum publice nuncietis & te-
 neatis, nisi aliud defuper à nobis receperitis in mandatis, datum anno &c.

Petrus. N.

¶ Absolutio pro defuncto excommunicato.

OFFICIALIS Curiae Colonienfis plebano &c. Quondam Herman-
 num dum vixit excommunicatum à nobis pro contumacia uel recognito ad in-
 stantiam Petri, nos de consensu eiusdem in his scriptis in dei nomine absoluimus
 absolutum publice nuncietis & teneatis, vobis tenore praesentium etiam indul-
 gentes, ut funus dicti Hermannii in forma ecclesiae consueta, ecclesiasticae sepul-
 turae

HERMANNI

ruræ licite tradere ualeatis, dummodo tamen uobis constiterit signa pœnitentiæ in agone mortis in eo apparuisse super quo uestram oneramus conscientiam. Datum anno domini millesimo quingentesimo uicesimonono, die uicesimaseptima Decembris.

Petrus .N.

¶ Absolutio pro iudicibus qui ob nō paritionē brachij sunt excōmunicati.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in .N. ac uniuerfis salutem in domino. Aduocatum, Schultetum, Schabinos & Præconem, ceterosq; temporale iudicium ibidem regentes autoritate nostra excommunicatos pro & ex eo quod quendam Iohannem per plures menses & dies etiam à nobis pro contumacia uel recognito ad instantiam Petri excommunicatum pro sua absolute one minime compulerunt laborare, nos in his scriptis de consensu dicti Petri absolui-
mus, absolutos publice nuncietis & teneatis. Datum &c.

Petrus .N.

¶ Alia cum parte principali.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis &c. Iohannem pro contumacia, nec non iudices temporales ibidem excommunicatos à nobis ob non paritionem monitionis nostræ, siue brachij secularis ad instantiam Petri, nos in his scriptis de expresso consensu ipsius actoris in dei nomine absolui-
mus, &c.

Petrus .N.

¶ Absolutio in Clamdestinis pro duabus personis.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Iuliaco ac uniuerfis salutem in domino. Iohannem & Gretam coniuges excōmunicatos autoritate statutorum sanctæ Ecclesiæ Coloniensis pro & ex eo quod matrimoniū clandestinum ad inuicem contraxerunt, in his scriptis absolui-
mus, absolutos publice nuncietis & teneatis, uolentes nihilominus quod dicti coniuges huiusmodi matrimonium infra duos menses à data præsentium proxime sequentes tribus proclamationibus à se inuicem distantibus legitime præhabitis in facie ecclesiæ ut moris est solenniserint, dummodo canonicum impedimentum non obstiterit, super quo uestram conscientiam oneramus, alioquin ipsos coniuges post cursum prædictorum duorum mensium in pristinam sententiā excommunicationis reintro-
dudimus & excommunicamus reintro-
dudimus, & excommunicatos ut prius, publice nuncietis & teneatis. Datum anno domini, &c.

Petrus .N.

F

¶ Si con

S T A T V T A

¶ Si contractui testes adfuerunt, scribatur.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano, &c. Iohannem & Gretā cōiuges excōmunicatos auctoritate statutorū sanctae ecclesiae Coloniensis pro eo quod matrimoniū clandestinū ad inuicem cōtraxerunt una cū Henrico & Petro qui cōtractui praedicto interfuerūt, in his scriptis, &c. ut supra.

Petrus. N.

¶ Absolutio pro vna persona.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Xandis ac uniuersis salutem in domino. Gretam excommunicatam auctoritate statutorum sanctae ecclesiae Coloniensis, pro eo quod matrimonium clandestinum cum Andrea dicitur contraxisse, nos in his scriptis absoluius, absolutam publice nuncietis & teneatis, dummodo per ipsam non stet quo minus dictum matrimonium in facie ecclesiae ut moris est solennisetur, aliudq; impedimentum legitimum non obstitit, super quo uestram conscientiam oneramus. Datum anno dñi &c.

Petrus. N.

¶ Absolutio simplex pro testibus qui contractui clandestino interfuerunt.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Dusseldorp ac uniuersis salutem in domino. Henricum & Conradum excommunicatos auctoritate statutorum sanctae ecclesiae Coloniensis, pro eo quod contractui matrimoniali clandestino, inter. N. & N. ut testes interfuerūt, nos in his scriptis absoluius, absolutos publice nuncietis & teneatis. Datum &c.

Petrus. N.

¶ Citatio cum litera absolutionis ad effectum aliquem iuxta priora madata in pristinam excommunicationem reintrudendi.

OFFICIALIS Curiae Coloniensis plebano in Frechem ac uniuersis salutem in dño. Vobis madamus quatenus citetis peremptorie corā nobis Fredericū ad diem Veneris octauā mensis Ianuarij hora primae ad instātiā Anthonij cū litera absolutionis à nobis cōtra eundē Anthonium obtenta, ad uidēdum & audiendum ipsum in pristinam excōmunicationis sentētiā reintrudi, ac alias faciendum & recepturum de super quod iustum fuerit & rationis, Reddite literas sigillatas. Datum, &c.

Petrus. N.

¶ Reintru

HERMANNI

¶ Reintrusio.

OFFICIALIS Curie Colonienſis plebano in Frechem ac uniuerſis ſa-
lutem in domino. Quia Fredericus citatus peremptorie coram nobis ad diem
Veneris octauā menſis Ianuarij hora primæ ad inſtantiā Anthonij cum litera
absolutionis à nobis obtenta, & ad uidendū & audiendū ipſum in priſtinā excō-
municationis ſententiam reintrudi, ac alias facturus & recepturus de ſuper quod
iuſtum fuerit & rationis, non comparuit, ipſum contumacem reputauimus,
Quare eius contumacia in aliquo non obſtante, ipſum iuxta priora mandata in
priſtinam excommunicationem reintruſimus, & ut prius excommunicauimus
Hinc eſt quod uobis mandamus, quatenus ipſum ſingulis diebus dominicis &
feſtiuis, campanis pulſatis, candelis accenſis & extinctis, iuxta priora mandata,
pro contumacia uel recognito reintruſum, & ut prius excommunicatum pub-
lice nunciatis & teneatis, Reddite literas ſigillatas. Datum anno domini milleſi-
mo quingenteſimo viceſimonono, die prædicta.

Petrus, N.

Wilhelmus Audientarius.

F. ij

S T A T V T A

SEQVUNTUR QVE

DAM ALIA STATVTA, PARTIM AN-

tiqua, nuper autem in lucem reuocata, partim noua non
minus necessaria quam salubria.

Et primum,

¶ Statutum olim Reuerendissimi Domini Hermanni Archi-
episcopi Colonien. &c. de Executionibus
Testamentorum.

HERMANNVS Dei gratia sanctæ Colonienſis eccleſiæ Archi-
epiſcopus, Princeps Elector, &c. Cum nil plus debeat hominibus,
quàm ut ſupremæ uoluntatis, poſtq̃ iam aliud uelle non poſſunt, liber
ſit ſtilus, & licitū, quod non redit arbitrium, noſtraq̃ interſit, ut uota de-
functorū per omnia obſeruentur & adimpleantur, Idcirco pietatē & miſericor-
dia quam defunctis debemus, moti, ac animarū ſaluti cōſulentes auctoritate no-
ſtra ordinaria ſtatuiſmus & ordinamus, ut cuiuſcunq̃ Teſtamēti ultimæ uolun-
tatis ſiue Codicilli aut etiā ordinationis quorumcūq̃ legatorum uerbo uel in
ſcriptis quomodocūq̃ factorum Executors manuſideles ſiue fidei commiſſa-
rii quomodocunq̃ nominentur & appellentur, infra annum continuum à die
mortis Teſtatoris computandum Teſtamenta, ultimas uoluntates, Codicillos ſi-
ue ordinationes legatorum defunctorum debeant realiter & cum effectu execu-
ti fuiſſe, alioquin dicto anno elapſo, executio teſtamentorum ultimarum uolun-
tatum Codicillorum ſiue piarum ordinationum nulla expectata monitione ſi-
ue auſatione, ad nos noſtroſq̃ ſucceſſores futuros Archiepiſcopos pro tempo-
re deuoluatur.

Inſuper ſtatuiſmus & ordinamus, præcipiſmusq̃ & mandamus, ut Executors
præſati infra trigintaunum dies à die mortis Teſtatoris computandos Sigil-
lifero Curiaſ noſtræ Colonienſis ueras & integras de uerbo ad uerbum concor-
dantes & collacionatas Copias ex ueris originalibus extractas Teſtamenti &
Inuentarij realiter & cum effectu debeant exhibuiſſe, ſub pœna excommunica-
tionis latæ ſententiæ & decem florenorum Rheneſ. Fiſco noſtro dicto termi-
no lapſo ipſo facto perſoluendorum, niſi ſubſtantia defuncti tam ampla & ma-
gna ſit aut aliud legitimum obſtaret impedimentum, quod infra dictos triginta-
unum dies bona defuncti nequeant commode conſcribi & de his inuentarium
fieri, Extunc nihilominus noſtro Sigillifero pro tempore teneantur hoc ipſum
ſignificare, & infra trigintaunum dies prædictos à Sigillifero tempus compe-
tens petere, Quod etiā ſi eorum petitio fuerit rationabilis eis non denegabitur,
ſub pœnis & cenſuris prædictis.

Item,

HERMANNI

Item, Ordinamus, statuimus, præcipimus, & mandamus, ut dicti Executores cuiuscunque Testamenti ultimæ uoluntatis Codicilli aut ordinationis quorumcunque legatorum infra mensem post annum prædictum immediate sequentem sine ulteriori dilatione coram nobis de executione dicti Testamenti computationem, rationem & calculum legitimos realiter & cum effectu fecisse debeant & teneantur, alioquin in pœnas excommunicationis & decem florenorum prædictorum incidant ipso facto.

DE NON ADMITTEN

DIS TABELLIONIBVS, NISI PER OFFICIALEM
admissis & Sigilliferum Curiae Colonienfis
descriptis & registratis.

HERMANNVS Dei gratia sanctæ Colonienfis ecclesiæ Archiepiscopus, sacri Romani Imperij, per Italiam Archicancellarius, Princeps Elector, Westphaliæ & Angariæ Dux, Legatusq; natus &c. Vniuersis & singulis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Archidiaconis, Decanis, Pastoribus plebanis, Viceplebanis, cæterisque Ecclesiarum, seu capellarum rectoribus per nostras ciuitatem & diocesim Colonien. vbi libet constitutis, ac alijs nostris subiectis vniuersis, Salutem in domino. Dudum recolenda memorie prædecessor noster Dominus Walramus salubri ordinatione statuit de Tabellionibus ad exercendum tabellionatus officium non admittendis, nisi primum per Officialem Curiae nostræ Colonien. examinatis & admissis, Cuius tenor sequitur, & est talis:

Walramus Dei gratia, &c. Dilectis sibi Abbatibus, &c. Quoniam morbum per nostras ciuitatem & diocesim generalem compluribus nostris damnosum subiectis, & periculosum Reipublicæ cognouimus ex facti euidencia irrepisse, quo dum passim hi qui se ad dictas nostras ciuitatem & diocesim transtulerunt, uel in eisdem degerunt ad tabellionatus exercendum officium se senserunt admitti, complures nulla legitima potestate fulciti, utpote qui ab illis, quorum aliqui suam creandi potestatem (quam uis tamen asseruerint & asserant ab imperiali culmine processisse) de facto solum absque ullo aut cum minus sufficiente sibi titulo usurparunt, quidam etiam eorum penitus sunt ignoti, sic, quod eorum potestas cum nec ostendi nec famari possit, potius conficta præsumitur à creatis, quàm usquam rerum existere in natura, asserunt se creatos uel qui suæ creationis ostendunt, uel ostendere possunt nullam penitus potestatem quosdam etiam tam grammaticæ, quàm contractuum ignaros aut infames, periuros, & infideles, aliasque leues personas huiusmodi didicimus officium usurpasse, propter quod contra iuramentum quod in creatioe tabellionum præstari cõsuevit, super cõtractibus usurarijs & alijs per uim & fraudem cõuentis, necnō

F iiij alijs fa

alijs factis extra iudicialibus ubi ipsi cōficiētes rogati nō fuerint, imō qđ periculosius nec præsentes, ad uoluntatē hoc petentium per falsitatis commentum, quædam etiam ex sui forma falsa & cum falsis datis, & indictionibus nonnulla incerta & defectuosa ex corruptione grammaticæ complura confici uidimus publica instrumenta, quibus multi nostri subiecti etiam innocenter, status & honoris & bonorum suorum periculum subierunt. Nos igitur tam generalem pestem & mortiferam magis omnibus uenenosam, per quam sine defensione in se innocens potenter succumbit, & sibi latenter conscius potenter ascendit, de nostris terminis extirpare radicitus, quo possumus conamine cupientes, omnibus & singulis cuiuscunque conditionis aut status fuerint, eis tamen exceptis, qui ab imperiali auctoritate sine medio processerunt, qui in nostra ciuitate & diocesi in antea tabellionatus officium uoluerint exercere, præsentibus inhibemus, ne huiusmodi officium in iudicialibus uel extra iudicialibus factis, quoquo modo exercent clām uel palām, nisi prius ad Officialis nr̄i pro tēpore existentis se præsentiā contulerint, cui in his plenam & specialem præsentibus tribuimus potestatem, & per eum cuius auctoritate hoc officium exercendi sibi posse uendicent, & de alijs quæ fuerint indaganda reperti admissibiles & idonei ad huiusmodi exercitium in eisdem licentialiter admittantur. Quorum nomina in posterum ab ipso Officiali nostro uolumus registrari. Alioquin in omnes & singulos contrarium facientes sex dierum monitione præmissa excommunicationis sententiam ferimus in his scriptis, & nihilominus instrumentis per ipsos confectis nullam fidem per præsens nostrum statutum uolumus ac decernimus adhiberi. Inhibentes etiam uobis omnibus & singulis sub pœna suspensionis à diuinis, quam ipso facto incurrere uolumus contrarium facientes, ne aliquis uerstrum quarumcunque commissionis literarum prætextu quemquam in tabellionem creet, nisi prius ipsum in his, quæ de iure tabellio scire debet, examinauerit diligenter, & per examinationem solertem conuenienter idoneum repperit ad ipsum officium exercendum, & etiam iuramentum præstiterit in ipsa creatione præstari debitum & consuetum. Datum & actum de Capituli nostri consilio & consensu. Anno domini, millesimo, tricentesimo, tricesimo octauo, in crastino beati Michaelis Archangeli.

Verum. quia tam salubre statutum, temporum iniuria quasi obliteratum inuenimus, cuius tamen obseruationem hisce temporibus propter succrescentem hominum maliciam & plurima scandala, quæ experientia edocti, ex quorumuis qui sibi tabellionatus officium arrogant tolerantia in nostram Rempublicam irrepperunt: credimus apprimere, imō multo magis quàm antea unquam necessariam. Quocirca idem statutum præsentibus literis nostris innouandum & corroborandum duximus, mandantes illud sub pœnis inibi contentis, firmiter obseruari. Et nihilominus quoniam nimium multis grassantibus, grauiorem oportet adhibere uindictam, ut quos à delicto uirtutis amor nō retrahit, retrahat saltem pœnæ formido. Et quia pœna unius esse soleat metus multoꝝ, p̄dictis oibus & singulis per Officialē nostrū non admissis & approbatis & Sigilliferū nostrū minime annotatis, & in album Notarioꝝ descriptis, tabellionatus officiū penitus interdici^{mus} sub

H E R M A N N I

sub prædictis, necnon etiam falsi & cōfiscationis omnium bonorū suorū pœnis. Quas illos, quemcunq; tabellionis actum exercentes, incurrere uolumus ipso facto ad illarum declarationem aduersus eosdem acerrime prout de iure processuri & procedi curaturi. Scituris etiam prædictis contrauentoribus, q̄ eorundem scripturis, relationibus, seu actibus quibuscunq; nulla penitus in iudicio uel extra fides adhibebitur. Et ne quis huius saluberrimæ ordinationis ignorantiam quouis modo prætere ualeat, præsentis literas in Curia nostra Archiepiscopali, ac omnibus & singulis iudicijs, tam ecclesiasticis quàm secularibus nostrarū ciuitatis & diocœsis. Necnon etiam per Decanos Christianitatum in suis Synodis publicari præcipimus. Datum in arce nostra Poppelstorff, mensis Septembris penultima. Anno millesimo, quingentesimo, uicesimo sexto.

DE NON ADMIT

TENDIS LITERIS APOSTOLICIS SIVE
gratiam siue iustitiam continentibus, nisi per Commissarios
infra scriptos, uisis & examinatis.

HERMANNVS dei gratia sanctæ Coloniensis ecclesiæ Archiepiscopus, Sacri Romani imperij per Italiam Archicancellarius, Princeps Elector, Westphaliæ & Angariæ Dux, Legatusq; natus, &c. Venerabilibus & honorabilibus, deuotis, nobis dilectis, Arnoldo Broicksmyt Officiali, Iohanni Gropper Sigillifero Iurium doctoribus, & Iohanni Trip Fiscalis, Curie nostræ Coloniens. salutem in domino, &c. Quoniam iugis sollicitudine commodis inuigilamus subiectorum, & inquirere non cessamus, si quid sit in nostra republica corrigendum, perspeximus, immò ipsa experientia didicimus, maximum sane morbum per nostras ciuitatem & diocœsim improborum hominum uitio irrepsisse, qui sibi falso tabellionatus officium arrogant. Cum quidam eorum nulla sint legitima potestate fulciti. Quidam penitus ignoti, Quidam uero ignari, leues, periuri, infames, & nullius fidei nebulones: Et tamen sub hoc nomine & officij uedicati autoritate plurimorum malorum sunt authores, Et quod inter omnia magis detestandum est, prætextu literarū Apostolicarum, aliquando falsarum, aliquando non in hoc cōcessarum, subiectis nostris miris technis imponunt. Sæpenumero enī nudis Copijs, & priuatis chartis rem agūt, cum aut originalibus careant, aut supposititijs utantur, interdū subscriptiones confictas adhibent, & sigilla adulterina apponere non formidant, Et alijs mille artibus simplices & innocentes fraudant, concutiunt, & futuræ litis metu à iure suo deterrent. Pecunias illicite emungunt, exigunt, & diripiunt, Quosdam beneficijs ecclesiasticis, quæ multis iam annis iusto titulo possederūt, iniustissime extrudunt, intolerabiliq; damna immerentibus inferunt, Et nihil sibi

S T A T V T A

fibi non licere credunt dum impune peccant, Quorum improbitate fit, ut auctoritas Apostolica, quæ summa esse debet, & literæ pontificiæ, quas obseruari conuenit, contemnantur, imò maximis iniurijs incessentur, plurimæq; scandala in ecclesia dei, præsertim hisce deploratissimis temporibus suboriantur, Quibus occurrere & optamus & debemus, præsertim cum tam iuxta canonicas, quàm legitimas sanctiones, acerrima falsi indagatio fieri debeat, & maiorem seueritatem exigat, ut merita eorum, qui falsis principum rescriptionibus utuntur, digna coerceantur pœna. Nos igitur nō q̃ potestatem Apostolicam quouis modo restringere, aut imminuere, seu illi aliquod præiudiciū inferre (quod ablit) intēdamus, sed commodis subiectoꝝ nostrorum consulere, & improborum conatus reprimere cupientes, ad uniuersorum utilitatem pertinere perspeximus, si apostolicorum mandatoꝝ auctoritatem uindicantes, formā insinuationi præfigamus, ne cuius liceat illis pro sua abuti uolūtate, sed ut uere à falsis, ab adulterinis probe & germane dinoscantur, idcirco prædecessoꝝ nostoꝝ uestigijs inhæretes, & p̃sertim recolendæ memoriæ Dñi Wilhelmi statutū, ut literæ impetrantiū siue dispensationū, sine nō examine nō recipiantur, innouātes, & in posteoꝝ firmiter obseruari mādantes, omnibus & singulis cuiuscūq; cōditionis & status fuerint, interdiciamus, ne aliquas literas apostolicas aut gratiā aut iustitiā cōtinētes, quocūq; noīe censeantur, in nostris ciuitate & diocēsi quibusuis personis nobis subiectis intiment, insinuet, publicet, aut alias quouis modo exequatur, nisi primū uobis, Officiali & Sigillifero Curie nostræ, quos eius rei Commissarios deputamus, exhibitæ & p̃sentatæ, ac per uos uisæ, examinatæ, uestroq; testimonio Sigillo Curie nostræ sigillato, admissæ & approbatæ fuerint, Excommunicationis & mille florenorū pœnas cōtemnēte & infringēte hāc nostram prohibitionem incursum, Inhibemus etiam omnibus & singulis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Capitulis, Ecclesiæ rectoribus, Clericis & Tabellionibus nostræ ciuitatis & diocēsis, ac alijs nostris subiectis uniuersis, ne aliquas literas apostolicas siue gratiā siue iustitiā cōtinētes, nisi ut præmittitur, prædictis nostris Commissarijs primū præsentatas, & per illos sanas, integras, nō viciatas, nec suspectas, falsitatisq; & alijs uitijs carētes repertas, recipiant, seu illis fidē & credulitatē adhibeāt, aut adhibere curet. Vobis igitur cōmittimus & mādamus ut quantū unūquēq; uestro & eius officiū cōcernit, hmoi oīa & singula suprascripta, prædictis omnibus & singulis nostris subiectis cuiuscūq; cōditionis & status fuerint, & quorū interest insinuari & publicari curetis. Volumusq; ut tu procurator noster Fīscalis aduersus p̃dictos intimatores & executores literarū apostolicarū, priusq; p̃ nostros Commissarios p̃dictos uisæ, perspectæ & signatæ fuerint, ac alios quocūq; cōtemptores & temerarios cōtrauētores, & rebelles exacta diligētia absq; ulla mora ad declarationē censurarū & pœnarū supradictarū, ac alias prout de iure procedas, seu procedi facias. Et nihilominus illos nobis nominatim indices & designes præter pœnarū prædictarū incursum pro nostro arbitrio, & negotij qualitate plectēdos. In hoc facietis nobis rem gratā, & uestro officio dignā. Datū in arce nostra Poppestorff, mensis Septembris ultima, Anno M. D. XXVI.

De his

HERMANNI

DE HIS QVI MA

TRIMONIVM CLAMDESTINE

contraxerunt,

OFFICIALIS Curiae Colonienſis vniuerſis & ſingulis Chriſtianitatũ, Decanis, Parrochialium eccleſiarum & capellarum rectoribus, plebanis, uiceplebanis, Capellanis curatis & non curatis, cæterisq; Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcunq; per ciuitatem & diocceſim Colonienſem ubilibet conſtitutis nobis ſubiectis, Salutem in domino. Et noſtris huiusmodi firmiter obedire mandatis. Quare lã grauem pro parte honorabilis domini Iohannis Trip Reuerendiſſimi Domini noſtri Domini Hermanni Sanctae Colonienſis eccleſiae Archiepiſcopi, Principis electoris &c. procuratoris Fiſcalis recepiſimus in effectu continentem. Quod cum nedum de iure uerum etiam ex ſtatuto ac antiqua & laudabili ab immemorable tempore, citra obſeruata conſuetudine dictae eccleſiae Colonienſis, clameſtina coniugia fuerint & ſint prohibita. Necnon taliter matrimonia contrahentes ipſo facto, ſententiam excommunicationis incurrant, atq; cum matrimonia inter aliquas perſonas fuerint contrahenda, tres proclamationes in eccleſiis parochialibus, ſub quarum parrochijs huiusmodi perſonae natae fuerint, aut morã traxerint, ſeu domiciliũ fouerint publice de ambonibus, ſeu alijs conſuetis & publicis locis populi multitudine ibidem ad diuina audiendũ congregata, & tribus diebus feſtiuis à ſe inuicem diſtantibus, præmitti conſueuerint & debeant, ut infra illũ terminũ, ſi alicui impedimentum aliquod occurrerit & obſiſtat opponat. Nõ licuerit prædictis perſonis per ciuitatẽ & diocceſim Colonienſem, cõſtitutis, & in eiſdem morã trahentibus, matrimonia clameſtina, aut alias aliunde, niſi huiusmodi proclamationibus prædicto modo factis, præuijs cõtrahere. Nihilominus tamẽ frequẽti aſſidua fama præuiã, & q̃ dolẽter referimus, euidentia facti id acclamãte ad aures noſtras diuerſis cũ querelis, & per mediũ dicti procuratoris Fiſcalis peruenit, quomodo plures perſonae, prælibato Reuerendiſſimo dño nño Archiepiſcopo Colonienſi, & nobis ſubiectae, inter quas plura impedimẽta, quo minus matrimoniũ inuicem cõtrahere potuiſſent cõperta fuerint & in euẽtum, quo proclamationes prædicto modo factae præceſſiſſent, indubie huiusmodi impedimẽta oppoſita fuiſſent, timore dei poſt poſito propriae q; ſalutis immemores, nedum extra ſuã parrochia, uerũ etiã diocceſim Colonienſem, huiusmodi proclamationibus etiã minime præuijs ſe matrimonialiter copulari fecerũt, & paſſim faciunt, atq; ſuos plebanos ad eaſdẽ perſonas, ac ſi in earundẽ eccleſiis debita copulatae fuerint pro cõiugibus legitimis habẽdas, tenẽdas & reputãdas cõpellere, niſi fuerũt & paſſim nitũtur. Nõ obſtante q̃ inter aliquas ex eis notoria, quo minus in matrimonijs huiusmodi perſiſtere poſſunt, obſiſtãt impedimẽta, unde plura ſcandala exorta ſunt, & quotidie magis ac magis exoriũtur in earũdem animarũ grauia pericula. Nos igitur Officialis præfatus huiusmodi ſcandalis & periculis, quantũ poſſumus obuiare cupiẽtes pro parte ſupradicti dñi Iohãnis Trip, pro

G cura

S T A T V T A

curatoris Fiscalis super hoc requisiti, uobis omnibus & singulis supradictis, & uerū cuiuslibet insolidū, in uirtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, auctoritate nostra presentium tenore districte præcipiendo committimus & mandamus, quatinus personas supradictas, quæ inter se (ut præmissum est) matrimonium clamdestine cōtraxerint, & quæ se tribus proclamationibus, tribus diebus festiuis à se inuicē distantibus in eaz parrochialibus ecclesiis nō præuijs, ac sine licentia sui proprii pastoris extra suā parrochiā siue etiā diocesim Colonien. matrimonialiter copulari fecerūt, in uestris ecclesiis & capellis ac alijs locis publicis, ubi quotiēs & qñ expediēs fuerit excommunicatos publice nūcietis, & ut tales euitetis, & ab alijs quantū in uobis fuerit nūciari, & euitari faciatis, donec deo & ecclesiæ satisfecerint, ac absolutionis beneficiū à dicta excommunicationis sententia à nobis meruerint obtinere. Inhibētes nihilminus uobis Christianitatū, Decanis, Pastoribus, ac rectoribus ecclesiæ & capellarū, Plebanis, Viceplebanis, Capillanis, Presbyteris, & alijs supradictis. Necnon quibuscūq; utriusq; sexus personis, per ciuitatem & diocesim Colonien. prædictas ubilibet cōstitutis, sub dicta excommunicationis, & quinquaginta floren. aureorū, præfato Reuerendis sūmo dño nostro, si cōmissa fuerint applicādis pœnis, prout uobis & ipsis, sic præsentium tenore inhibemus. Vobis uidelicet Christianitatū, Decanis, Pastoribus, ac Rectoribus ecclesiæ & capellarū, plebanis, uiceplebanis, Capillanis, Presbyteris, & alijs supradictis, de quibus opus fuerint, ne tales personas, quæ inter se (ut præfertur) matrimonium clamdestine cōtraxerint, & tribus proclamationibus tribus diebus festiuis à se inuicē distantibus in eaz matrice ecclesia non præuijs, ac sine licentia sui proprii pastoris extra suā parrochiā, siue diocesim Colonien. taliter qualiter matrimonialiter copulari se fecerunt pro cōiugibus legitimis minime admittatis, teneatis & reputetis. Quinimo ut excommunicatos publice euitetis, & uitari procuretis. Iphis uero utriusq; sexus personis supradictis uestris parrochianis, ne de cætero aliunde, & extra suā parrochiā, seu etiā diocesim Colonien. absq; licentia sui proprii pastoris, & tribus proclamationibus modis & formis, prout præscribitur minime præuijs matrimonium solennisent, seu matrimonialiter se copulari faciant, publice uel occulte quouis quesito, etiā ad hoc colere uel ingenio, Alioquin contra ipsos contrarium facientes, & huiusmodi nostro mandato, nō parentes, addictæ excommunicationis sententiæ declarationē, ac pœnæ pecuniariæ exactionem arctius, quo de iure poterimus, procedemus, & procedi faciemus, nisi saltem infra sex dies post præsentium insinuationem & publicationem ipsis factā proxime sequētes, causas coram nobis rationabiles, quare præmissa fieri non debeant, & ad ea non teneantur, allegauerint. Dicto domino, Iohannem Trip, procuratore Fiscalī, ad hoc legitime uocato, Reddite literas sigillatas, & debite executas. Datum anno domini, M. D. XXVII. Mensis Septembris, die uicesima octaua.

Scriptum per me Crathonem de Wetter Notarium.

TABVLA COMPRE

HENDENS SALARIVM PROCVRA

torum, Notariorum communium, Audientiarj,
& Bancalium.

DE SALARIO PROCVRATORVM.

Procuratores habebunt pro salario suo, quemadmodum superius in Reformatione noua, titulo de Procuratore, Statuto sexto continetur.

Pro obseruatione cuiuslibet termini in causis summarijs, qui in Actis non redigitur, recipient unum solidum.

DE SALARIO NOTARIORVM communium.

Notarij communes habebunt pro quolibet folio in Actis, tam pro scriptura quam Rubricatura simul, duos albos, uti habetur in Reformatione noua titu. de Notarijs, Statuto tertio & vndecimo.

Similiter pro quolibet folio Actorū summarie conscriptorum & eorundem rubricatura, habebunt simul duos albos.

Pro singulis mandatis (qualia sunt mandata, citationū, monitionū, excōmunicationū, absolutionum, & istis similia inferius nō expressa) recipient duos albos.

Pro annotatione seu prothocollatione cuiuslibet actus, utputa receptionis cōstitutiois, respōsionis, seu recogniti ac aliorū similiū, recipient duos solidos.

Pro scriptura inhibitionis, arresti, declarationis interdicti, citationis primæ, secundæ, & tertiæ cōtra creditores, absolutionū super declarationibus, reuocatiois, inhibitiōis, relaxatiois interdicti, arresti, cōmissionis examinis testiū, absolutiois ad cautelam in causis appellationū, executorialiū in causis summarijs, sex albos.

Pro scriptura decreti impositionis silentij contra creditores, duas marcas.

Pro scriptura attestationū seu dictorū testiū, recipient, tā à producēte, q̄ ab illo contra quem seu quos producti sunt, pro qualibet sexternione quator marcas.

Pro Copia Rotuli recipient similiter, tam ab actore, quā reo, pro qualibet sexternione, duas marcas.

Si contigerit Notarium communem testes extra Coloniam examinare, dabuntur eidē singulis diebus duæ marcæ, pro laboribus & fatigis illius, ultra quas producens faciet eidem expensas.

Notarius iurisdictionis legationis apostolicæ, pro prima sexternione cui quærela literæ apostolicæ, cōmissioes, ac alia iura inferunt, habebit ditaxat. ij. marcas. Pro reliquis uero Actis seu registro, tantū quantum cæteri nostri Notarij cōes. Abstinebit tamen deinceps à prolixiori non necessaria extensione, tam mandatorum, quā actorum, ne partes nimium ex hoc grauentur.

Idem de primo mandato absq; insertione literarum apostolicarū, habebit vnā marcā. Si uero literæ apostolicæ inserantur. Similiter de declaratione & interdicto recipiet nouem albos, De alijs uero mādatis, vnum album.

G ij

De sal

DE SALARIO AVDIENTIARII.

Audientarius pro registratura cuiuslibet nominis, vnum halleñ. habebit.
 Pro registratura alicuius Communitatis, Capituli, Collegii, Conuentus, Consulatus, Executorum, Prouisorum, Curatorum &c. vnum album.
 Pro suspensione citati extranei, vnum album.
 Pro qualibet signatura recessus extranei, licentiatorij contra singulares personas vnum album.
 Quod si pro, seu contra aliquam communitatem, vnum album.
 Pro scriptura documenti litispendentiæ, vnum album.

DE SALARIO BANCALIVM.

Bancales pro scriptura cuiuslibet et mandati usque ad monitionem contra uicinos exclusiue, recipient quatuor halleñ. siue in uno mandato una, siue plures personæ comprehendantur, infra scriptis tamen exceptis.

Pro scriptura cuiuslibet monitionis, excommunicationis contra uicinos, monitionis cum insertione recogniti, citationis cum literis in valuis, excommunicationis super conquestu, monitionis contra personam ecclesiasticam, excommunicationis, quam præcessit citatio quare, ac reintrusionis, vnum solidum.

Pro scriptura mandatorum contra aliquam communitatem, conventum, capitulum, fraternitatem, executores, iudices, tutores seu curatores, & his similes, vnum album.

Pro scriptura cuiuslibet absolutionis, pro contumacia uel recognito, pro una uel pluribus personis, ratione unius cause, Etiam pro absolutione clandestina integra uel media, uel pro testibus qui clandestino contractui interfuerunt, vnum solidum.

Sed si pro communitate, ut supra, aut pro presbytero, nobili, militari uel egregia aut ecclesiastica persona, pro cadauere, pro earum qualibet, duos solidos.

Pro scriptura monitionis generalis conquestus, citationis ad uidendum poni interdictum, vnum album.

Pro citatione prima contra creditores, sex albos.
 Pro executione eiusdem citationis, sex albos.

SEQUITVR CORRECTORIVM.

A. iij. statuto. xxvii. lege sic, quæ excederet à data monitionis. Itē, in fine eiusdem statuti, superaddēdo aliquot uerba, sic leges, vnus albus denarius, dummodo non excedat ultra annum. B. ultimo, statuto. x. linea. v. lege, executi sint, Deinde in octaua linea ibidem, lege, illos expensis. C. ij. facie. ij. statuto. ij. lege, syllabas habebūt. Itē, statuto ibidem quarto, circa finē, leg. ex eorum manibus &c. C. ij. sta. xviii. lege, Et si cōpererint iā tres &c. C. ultimo, sta. ij. le. ingerat se. Et ibidem, quouis modo se intromittat. Itē, in statuto ibidem. iij. lege, uidelicet per citationē cum literis, cōstitutionē. D. i. stat. ij. leg. in nostra ciuitate. D. ij. stat. ij. linea. ij. ea de re addita, &c. D. ij. facie. i. linea. vii. lege, computandis &c. Item, facie ibidem. ij. linea. ij. lege, immittere & eisdem pro &c.

FORMA TAXANDI VIATICVM

delationis mandatorum ad loca diocesis Colonien. infra scripta.